

Deskriptivna analiza zastupljenosti izvannastavnih aktivnosti u osnovnim školama Zadarske i Ličko-senjske županije

Buljat, Karla

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:801821>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-28**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Sveučilište u Zadru

Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja - Odsjek za razrednu nastavu
Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij za učitelje

Karla Buljat

**Deskriptivna analiza zastupljenosti izvannastavnih
aktivnosti u osnovnim školama Zadarske i Ličko-
senjske županije**

Diplomski rad

Zadar, 2023.

Sveučilište u Zadru

Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja - Odsjek za razrednu nastavu
Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij za učitelje

Deskriptivna analiza zastupljenosti izvannastavnih aktivnosti u osnovnim školama Zadarske i Ličko-senjske županije

Diplomski rad

Student/ica:

Karla Buljat

Mentor/ica:

prof. dr. sc. Smiljana Zrilić

Zadar, 2023.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Karla Buljat**, ovime izjavljujem da je moj **diplomski rad** pod naslovom **Deskriptivna analiza zastupljenosti izvannastavnih aktivnosti u osnovnim školama Zadarske i Ličko-senjske županije** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 19. siječnja 2023.

*Hvala Ti,
Što sam stvoren tako čudesno,
Što su djela Tvoja predivna!*

Mojim divnim roditeljima i braći!

Mojim, od srca iskrenim, dragim prijateljima!

„Bez vaše ljubavi, podrške i ohrabrenja bilo bi teško ostvariti snove i postati ono što jesam!“

SAŽETAK

Kao ustanova koja provodi organizirani odgoj i obrazovanje, škola ima zadatak ponuditi djeci i mladima sadržaje kojima bi kvalitetno i korisno ispunili svoje slobodno vrijeme. Upravo iz tog razloga, škole organiziraju izvannastavne aktivnosti koje se planiraju školskim kurikulumom i to za svaku školsku godinu. Izvannastavne aktivnosti organizira, osmišlja te provodi učitelj ili voditelj izvannastavnih aktivnosti, a učenici se dobrovoljno priključuju te imaju pravo odabrati bilo koju aktivnost ovisno o svojim željama i potrebama. Izvannastavne aktivnosti imaju kulturnoumjetničko, sportsko, tehničko, rekreacijsko i znanstveno (obrazovno) obilježje pa kroz njih učenici zadovoljavaju svoje stvaralačke i rekreativne potrebe te stječu kulturu korištenja slobodnog vremena. Izvannastavne aktivnosti su vrlo bitan faktor za budućnost kako svake odgojnoobrazovne ustanove, tako i za svakog pojedinca unutar nje, ponajprije učenika. U ovom radu provedena je analiza internetskih stranica škola te školskih kurikuluma te istraženo koliko su zastupljene izvannastavne aktivnosti u osnovnim školama Zadarske i Ličko-senjske županije.

Ključne riječi: slobodno vrijeme, izvannastavne aktivnosti, kurikulum, učitelj i učenici

ABSTRACT

DESCRIPTIVE ANALYSIS OF THE REPRESENTATION OF EXTRACURRICULAR ACTIVITIES IN ELEMENTARY SCHOOLS OF ZADAR COUNTY AND LIKA-SENJ COUNTY

School is an institution which deals with organized upbringing and education and one of its main tasks is offering children and young people various useful activities that could fill their free time. Precisely for this reason schools organize extracurricular activities that are planned out within the school curriculum for each school year. Such activities are contrived, organized and carried out by a teacher or a leader of extracurricular activities, whilst students join voluntarily, having the right to choose any activity depending on their wishes and needs. Extracurricular activities may vary according to their characteristics - cultural, artistic, sports, technical, recreational and scientific (educational) – which makes it possible for students to satisfy their creative and recreational needs as well understand the concept of leisure. Extracurricular activities are a very important factor for the future of all educational institutions, as well as for every individual inside, primarily the students. Through an analysis of school's websites and curricula, this paper researches the extent to which extracurricular activities are represented in elementary schools of Zadar County and Lika-Senj County.

Key words: leisure, extracurricular activities, curriculum, teacher, students

SADRŽAJ

1. UVOD	11
2. SLOBODNO VRIJEME	13
2.1. Fenomen slobodnog vremena	13
2.2. Razvoj slobodnog vremena kroz povijest	14
3. OBILJEŽJA SLOBODNOG VREMENA	15
4. KULTURA PROVOĐENJA SLOBODNOG VREMENA	16
4.1. Kultura provođenja slobodnog vremena djece i mladih.....	17
4.2. Kultura slobodnog vremena – čimbenik odgoja i obrazovanja	19
4.3. Problemi slobodnog vremena djece i mladih	20
5. SLOBODNE AKTIVNOSTI U ŠKOLI	21
6. IZVANNASTAVNE I IZVANŠKOLSKE AKTIVNOSTI	22
6.1. Razvoj izvannastavnih aktivnosti.....	23
6.2. Odrednice i funkcije izvannastavnih aktivnosti	24
6.3. Načela rada u izvannastavnim aktivnostima	25
6.4. Područja izvannastavnih aktivnosti.....	27
7. KURIKULUM IZVANNASTAVNIH AKTIVNOSTI	29
7.1. Pedagoška svrha izvannastavnih aktivnosti.....	29
7.2. Zadaci i organizacija rada	30
7.3. Planiranje i programiranje rada.....	33
7.4. Voditelji izvannastavnih aktivnosti.....	35
8. POTEŠKOĆE U PROVOĐENJU IZVANNASTAVNIH AKTIVNOSTI	37
9. PARTNERSTVO RODITELJA I ŠKOLE U IZVANNASTAVNIM AKTIVNOSTIMA	38
10. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	40
10.1. Cilj istraživanja.....	40
10.2. Zadaci istraživanja.....	40

10.3.	Hipoteze	40
11.	OSNOVNE ŠKOLE ZADARSKE ŽUPANIJE	42
11.1.	Šime Budinića, Zadar	43
11.2.	OŠ Krune Krstića, Zadar	44
11.3.	OŠ Bartula Kašića, Zadar	44
11.4.	OŠ Šimuna Kožičića Benje, Zadar	44
11.5.	OŠ Zadarski otoci, Zadar	45
11.6.	OŠ Petra Preradovića, Zadar	45
11.7.	OŠ Stanovi, Zadar	45
11.8.	OŠ Smiljevac, Zadar	46
11.9.	Privatna OŠ Nova, Zadar	46
11.10.	Katolička OŠ Ivo Mašina, Zadar	46
11.11.	OŠ Voštarnica, Zadar	47
11.12.	OŠ Braće Radić, Pridraga	47
11.13.	OŠ Braće Ribar, Posedarje	47
11.14.	OŠ Poličnik, Poličnik	48
11.15.	OŠ Stjepana Radića, Bibinje	48
11.16.	OŠ Sukošan, Sukošan	48
11.17.	OŠ Biograd na Moru, Biograd na Moru	48
11.18.	OŠ Vladimira Nazora, Škabrnja	49
11.19.	OŠ Novigrad, Novigrad	49
11.20.	OŠ Galovac, Galovac	49
11.21.	OŠ Jurja Barakovića, Ražanac	50
11.22.	OŠ Franka Lisice, Polača	50
11.23.	OŠ Petra Zoranića, Nin	50
11.24.	OŠ Petra Zoranića, Stankovci	50
11.25.	OŠ Benkovac, Benkovac	51

11.26.	OŠ Pakoštane, Pakoštane	51
11.27.	OŠ Nikole Tesle, Gračac	51
11.28.	OŠ Obrovac, Obrovac	52
11.29.	OŠ Jurja Dalmatinca, Pag	52
11.30.	OŠ Petra Zoranića, Jasenice	52
11.31.	OŠ Ivana Gorana Kovačića, Lišane Ostrovičke.....	53
11.32.	OŠ Privlaka, Privlaka	53
11.33.	OŠ Vladimira Nazora, Nevidane	53
11.34.	OŠ Valentina Klarina, Preko	54
11.35.	OŠ Petra Lorinija, Sali	54
11.36.	OŠ Starigrad, Starigrad Paklenica	54
11.37.	OŠ Sveti Filip i Jakov, Sveti Filip i Jakov	54
11.38.	OŠ Zemunik, Zemunik Donji.....	55
12.	OSNOVNE ŠKOLE LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE	59
12.1.	OŠ Antuna Gustava Matoša, Novalja	60
12.2.	OŠ Anž Frankopan, Kosinj	60
12.3.	OŠ Perušić, Perušić	60
12.4.	OŠ Dr. Franje Tuđmana, Korenica.....	61
12.5.	OŠ Zrinskih i Frankopana, Otočac	61
12.6.	OŠ Plitvička jezera, Plitvička jezera	61
12.7.	OŠ Karlobag, Karlobag.....	62
12.8.	OŠ Silvija Strahimira Kranjčevića, Senj	62
12.9.	OŠ Lovinac, Lovinac.....	62
12.10.	OŠ Donji Lapac, Donji Lapac.....	62
12.11.	OŠ Kralja Tomislava, Udbina	63
12.12.	OŠ Luke Perkovića, Brinje	63
12.13.	OŠ Dr. Jure Turića, Gospić	63

12.14.	OŠ Dr. Ante Starčevića Pazarište, Klanac.....	63
12.15.	OŠ Dr. Franje Tuđmana, Lički Osik	64
13.	ZAKLJUČAK.....	67
14.	POPIS LITERATURE.....	69
15.	POPIS ILUSTRACIJA	73
15.1.	Popis slika	73
15.2.	Popis tablica.....	73

1. UVOD

Kao specifična ustanova koja provodi organizirani odgoj i obrazovanje djece i mladih, škola se smatra dinamičnom zajednicom života i rada učenika, učitelja te drugih sudionika u procesu obrazovanja. Kako bi se kompleksni zadaci odgoja i obrazovanja uspješno ostvarili, vrlo bitna je uspješna interakcija učenika i učitelja. Osnovna zadaća škole je, osim obrazovanja i stjecanja znanja, omogućiti razvoj učenikovih sposobnosti i osobnosti, poticati praktična iskustva te ga pripremati za aktivno sudjelovanje u društvu. Stoga, škola je nositelj organiziranog učenja, raznih kulturnih i društvenih događaja u suradnji s roditeljima, institucijama za odgoj te drugim zainteresiranim pojedincima i institucijama. Razvojem tehnologije te industrijalizacijom društva pojavljuje se slobodno vrijeme koje zbog svoje neorganiziranosti postaje sve veći problem suvremenog društva. Ako je slobodno vrijeme prostor koji nije dovoljno dobro osmišljen, organiziran ili vođen, on postaje negativan utjecaj na razvoj učenika. Kako bi se izbjeglo da slobodno vrijeme postane negativan utjecaj na djecu i mlade, bitno je dobro i kvalitetno ga organizirati i osmisliti. Ključnu ulogu u provođenju slobodnog vremena djece i mladih imaju izvannastavne te izvanškolske aktivnosti. U organizaciji slobodnog vremena djece i mladih bitnu ulogu imaju centri za mlade, a osim njih idealno mjesto za kvalitetno, planirano te organizirano provođenje slobodnog vremena je upravo škola. Kao mjesto u kojem djeca i mladi provode poprilično velik dio vremena, škola se prilagođava novom djetetu te organizira i provodi izvannastavne aktivnosti kojima djeci i mladima nudi razne sadržaje i programe koji moraju biti u skladu s potrebama i interesima pojedinca. Učenici sami i slobodno biraju izvannastavne aktivnosti u koje će se uključiti ovisno o svojim željama i potrebama, a sudjelujući u njima stječu nova znanja i vještine, druže se s vršnjacima te razvijaju i jačaju samopouzdanje. Izvannastavne aktivnosti imaju pozitivan utjecaj na cjelovit razvoj pojedinca. Kao odgojno obrazovna ustanova, škola svojim djelovanjem ima utjecaj na sva područja učenikova razvoja pa tako i na odgoj za slobodno vrijeme.

Tema ovog rada je zastupljenost izvannastavnih aktivnosti u osnovnim školama Zadarske i Ličko-senjske županije. Teorijski dio rada govori o slobodnom vremenu, provođenju slobodnog vremena djece i mladih, izvannastavnim aktivnostima te provođenju izvannastavnih aktivnosti u školama. U istraživačkom djelu rada govori se o tome kolika je zastupljenost izvannastavnih aktivnosti u osnovnim školama Zadarske i Ličko-senjske županije te iz kojeg obrazovnog područja su najviše zastupljene izvannastavne aktivnosti, a iz kojeg najmanje. Podatci su

dobiveni pregledavanjem internetskih stranica škola, analizom istih te analizom školskih kurikuluma koji su dostupni na stranicama škola.

2. SLOBODNO VRIJEME

2.1. Fenomen slobodnog vremena

Može se reći da je slobodno vrijeme složeni pedagoški i sociološki pojam koji nema precizno određenu definiciju. Suvremene znanosti na pojam slobodnog vremena promatraju s različitih gledišta kao što su antropološko, filozofsko, sociološko, psihološko, pedagoško pa je zbog toga zapravo i teško precizno odrediti pojam i definiciju slobodnog vremena. Prema Previšiću (2000) slobodno vrijeme je prostor i mogućnost interakcije u procesima individualizacije, socijalizacije i inkulturacije, prostor ostvarenja osobnosti. Slobodno vrijeme provodi se kroz odmor, razonodu te slobodni razvoj. Osim toga, prema Previšiću (2000) slobodno vrijeme predstavlja ukupnost vremena, stanja i aktivnosti koje nisu uvjetovane biološkom, društvenom i profesionalnom nužnošću, već slobodom izbora, dobrovoljnošću i neobavežnošću. Za razliku od Previšića, Vukasović (2000) smatra kako slobodno vrijeme predstavlja vrijeme u kojem je određeni pojedinac oslobođen svih poslova, obveza i dužnosti te vrijeme koje on sam oblikuje po sebi i ispunjava aktivnostima prema osobnim interesima sve u svrhu zadovoljavanja vlastitih interesa i razvijanja svojih sposobnosti. Svaki pojedinac odlučuje sam kako će i na koji način provesti i iskoristiti svoje slobodno vrijeme. Prema tome slobodno vrijeme može biti provedeno na način da bude ispunjeno korisnim sadržajima, a može biti i samo besciljno trošenje vremena koje je ispunjeno oblicima društveno neprihvatljivog ponašanja. Za takvo besciljno trošenje slobodnog vremena koje nije iskorišteno za osobni razvoj pojedinca niti za odmor i razonodu, Arbunić (2004) koristi naziv dokolica ili prazan prostor. Osim Arbunića i brojni drugi autori pojmu dokolica pridaju značenje poput njegovog, gdje ono predstavlja prazan prostor, neiskorišteno vrijeme ili dangubljenje. „ *Slobodno vrijeme je skup zanimanja kojima se pojedinac prepušta po vlastitoj miloj volji da se odmara ili zabavlja, bilo da razvija nova znanja i sposobnosti, bilo da slobodno sudjeluje u društvenom životu ili da se bavi stvaralačkim radom, nakon što se oslobodio svojih profesionalnih, obiteljskih i društvenih obveza.*“ (Janković, 1973., prema Mlinarević, Brust Nemet, 2012).

Također, brojni autori ističu kako je istraživanjima pokazano kako manjak slobodnog vremena te isto tako i loše organizirano i iskorišteno slobodno vrijeme prouzrokuju stres. Za razliku od loše iskorištenog slobodnog vremena koje uzrokuje stres, kvalitetno, dobro isplanirano i organizirano slobodno vrijeme uzrokuje pozitivno raspoloženje kod pojedinca. S obzirom da na taj način, kvaliteta i način provođenja slobodnog vremena utječu na raspoloženje i emocije,

a neki autori kažu da je utvrđena pozitivna povezanost aktivnog provođenja slobodnog vremena na čovjekovo mentalno te fizičko zdravlje. Navode i kako u pojedinim situacijama način na koji se slobodno vrijeme provodi uzrokuje smanjenje stresa, dok se u nekim drugim situacijama te okolnostima uzrokuje suočavanje sa stresom. Prema pedagoškoj enciklopediji kao definiciju slobodnog vremena možemo navesti da se ono označava kao vrijeme u kojem se svaki pojedinac ispunjava i oblikuje prema osobnim interesima i željama bez ikakve obveze. Slobodno vrijeme zapravo je sastavni dio aktivnosti svakog čovjeka, a osim toga to je vrijeme izvan svih profesionalnih, društvenih te obiteljskih obaveza čovjeka. U tom vremenu, kako je već navedeno, svaki pojedinac sam, po svojoj volji, želi i interesima odabire oblike i načine provođenja slobodnog vremena, sadržaje i načine odmora, razonode i stvaralaštva.

2.2. Razvoj slobodnog vremena kroz povijest

Kako slobodno vrijeme postoji još od pojave prvih plemenskih zajednica, govore nam i arheološki nalazi kao što su crteži po špiljama u kojima su zajednice živjele te razni ukrasni predmeti koje su izrađivali. Kako se istraživanjem slobodnog vremena bave različiti stručnjaci kao što su filozofi, psiholozi, pedagozi, sociolozi itd., tako se i sam pojam slobodnog vremena različito definira i određuje. Istraživanje i raspravu o pojmu slobodnog vremena bilježimo još od Antičke Grčke. Aristotel već tada u svom djelu „Politika“ spominje slobodno vrijeme u vrlo zanimljivoj rečenici koja govori kako je cilj svakog rata mir, što dovodi do zaključka kako je krajnji cilj svakog rada zapravo slobodno vrijeme. Tadašnji filozofi, Aristotel, Platon, Sokrat te Epikur smatraju kako sreća postoji samo u slobodnom vremenu. „*Starogrčko shole (lat. schole) označavalo je slobodno vrijeme, dokolicu, odmor, besciljnost; ali ta je riječ također označavala i vrijeme posvećeno učenju i znanstvenim razgovorima, školu, naročito filozofsku školu (srednjovjekovna scholastica)*“ (Gurević, 1994., prema Mlinarević, Gajger, 2010).

Budući da je u prošlosti bila istaknuta velika nadmoć i prevlast radnog vremena nad slobodnim vremenom, tako je i želja za odmaranjem, osobnim razvojem te provođenjem aktivnosti prema vlastitim željama pojedinca bila skoro pa nedostižna. Prema Previšiću (2000) u antičko doba filozofska dokolica starih Grka i Rimljana je bila privilegija samo povlaštenog društvenog sloja. Aristotel u svom djelu „Politika“ navodi da dokolica pruža sreću, uživanje i blažen život, ali da pod pojmom uživanje svako po svojim željama i interesima misli na nešto drugo. Stari Rimljani su svoje slobodno vrijeme provodili tako da su se okupljali na javnim mjestima. Dolazili su na forume, posjećivali amfiteatre, stadione, odlazili bi u knjižnice ili terme s

kupalištima. Za vrijeme feudalizma glavnu ulogu na području filozofije preuzela je crkva, a ona smatra da je slobodno vrijeme početak svih zala, dok je sredstvo za postizanje božje milosti rad. U renesansi i humanizmu slobodno vrijeme ima obilježja aktivnog odmora, rasonode, učenja i svestranog razvoja osobnosti. Pojavom nagle industrijalizacije dolazi do sve većeg izjednačavanja društvenih slojeva, a samim time se povećava i slobodno vrijeme. „*Neprijeporno je da je slobodno vrijeme društveni fenomen koji je nastao u industrijskoj civilizaciji, kada dolazi do masovnog zapošljavanja te strogo razgraničavanja radnog i neradnog vremena, postupnog skraćivanja radnog vremena i povećanja slobodnog vremena i materijalnog bogatstva.*“ (Ilišin, 1999., prema Mlinarević, Brust Nemet, 2012).

Prema Previšiću (2000) slobodno vrijeme je tijekom svog razvojnog slijeda prošlo kroz nekoliko faza. Prva faza je faza dominacije slobodnog vremena bez pojma i prakse rada u izrazima primitivnih kultura. Druga faza je faza neograničenog i nedefiniranog radnog i slobodnog vremena. Zatim, treća faza je faza u kojem radno vrijeme prevladava nad slobodnim vremenom. Naposljetku, četvrta faza je faza u kojoj se dolazi do skraćivanja radnog vremena, a dolazi do stalnog povećavanja slobodnog vremena. Prema Plenkoviću (2000) slobodno vrijeme dobiva svoje vrijednosne značajke i na taj način više nije samo popratna pojava rada, već postaje jedinstven fenomen koji je najvrjedniji vid života čovjeka. U današnjem razvijenom svijetu pojedinac je oslobođen od egzistencijalne ovisnosti te zauzima drugačiji status od statusa kojeg je imao pojedinac u povijesti.

3. OBILJEŽJA SLOBODNOG VREMENA

Istinsko obilježje slobodnog vremena je sama sloboda, a upravo je sloboda stvaranja glavni akt ljudskog postojanja. Uz pojam slobodno vrijeme u hrvatskom jeziku vežemo još i riječi: izvanredno, oslobođeno, neradno, dokolica, zabava, raspoloživo vrijeme, rekreacija, hobi i rasonoda. Prema Previšiću (2000) slobodno vrijeme je vrijeme aktivnog odmora, vrijeme rasonode, pozitivnog razvoja, humanizacije, socijalizacije te stvaralačkog utvrđivanja osobnosti. Na taj način slobodno vrijeme je također vrlo bitno područje odgojnog djelovanja. Prema Plenkoviću (2000) četiri bitna obilježja slobodnog vremena su:

1. sloboda (kao temelj svih znanosti i bit samog čovjeka)
2. stvaralaštvo (kroz njega čovjek spoznaje te ostvaruje slobodu)
3. djelovanje (smatra ga prijelaznim oblikom ljudskog življenja jer sadrži aspekte rada i stvaralaštva)

4. rad (ima mehanički karakter i trebalo bi ga povezati sa stvaralaštvom)

Prema nekim autorima kad se govori o slobodnom vremenu misli se na disponibilitet tj. raspoloživost kao temeljno obilježje slobodnog vremena, a navode se četiri osnovna obilježja razlika u samom provođenju slobodnog vremena mladih. Prvo obilježje je slobodno vrijeme kao preostalo vrijeme gdje se slobodno vrijeme koristi na način koji je odabran slobodno po volji pojedinca nakon završenih svih obaveza uz posao. Kao drugo obilježje navode slobodno vrijeme kao aktivnost gdje se uključuju slobodne aktivnosti u provođenje slobodnog vremena. Treće obilježje je slobodno vrijeme kao funkcionalno koje služi da bi se postigle neke društveno poželjne funkcije. Naposljetku, kao četvrto obilježje navodi se slobodno vrijeme kao sloboda gdje se promoviraju aktivnosti i interesi da bi se postiglo unutarnje zadovoljstvo. Prema Previšiću (1987) temeljna obilježja slobodnog vremena su sloboda, smislenost, dobrovoljnost, kreativnost, individualnost, amaterizam, inkulturacija, samoaktualizacija te samoaktivitet, a svako obilježje je jednako bitno da bi pojedinac funkcionirao kao cjelovita i potpuno ostvarena, odnosno sretna osoba.

4. KULTURA PROVOĐENJA SLOBODNOG VREMENA

Za kulturu kažemo da predstavlja način života nekog naroda te kao takva kultura pretpostavlja znanja, umjetnost, vjerovanje, zakon te ostale navike i sposobnosti koje čovjek kao član društva posjeduje. Budući da samo čovjek ima kulturu, on svojim aktivnim djelovanjem razvija kulturne vrijednosti. Kultura je društvena te povijesna kategorija, a kako se mijenjaju društveni uvjeti na koje utječe, tako se ujedno mijenja i sama kultura.

Dok promatramo karakteristike današnjeg suvremenog društva, uočavamo kako je upravo slobodno vrijeme vrlo bitna sastavnica društva te zapravo fenomen kojim je suvremena civilizacija zaokupljena. Osim toga možemo reći da je u današnjem modernom društvu upravo slobodno vrijeme jedan od vrlo bitnih ciljeva. Uočavamo uzročno – posljedične veze slobodnog vremena s društvenim položajem pojedinca, njegovim navikama, sveukupnim osobnim iskustvom i potrebama te mogućnostima koje mu nudi sredina kojoj pripada.

Na koji način današnji suvremeni čovjek provodi slobodno vrijeme te iskorištava li to vrijeme korisno i kvalitetno? Prema Previšiću (2000) bitni indikatori kulturnog dometa modernog društva te standarda života su kvaliteta i kvantiteta slobodnog vremena koji su ujedno jako bitni i za unapređenje suvremene civilizacije i kulture. Danas se kao najbitnija odrednica kvalitete

provođenja slobodnog vremena naglašava razvoj ličnosti te unapređenje kvalitete življenja. Neki autori slobodno vrijeme u kojem se provode sve aktivnosti koje su već unaprijed dogovorene nazivaju „*vremenom kvalitete*“. Kvaliteti življenja pridonosi nešto novo što se stvara u slobodnom vremenu te realizacija osobnih potencijala. Kako bi kvalitetu življenja poboljšali, slobodno vrijeme se treba planirati, sustavno i efikasno osmisliti i razraditi. Upravo zato se slobodno vrijeme treba isplanirati, trebali bismo osmisliti sve što možemo raditi kako bismo ga ispunili, iskoristiti ga nečim što volimo raditi i što zaista želimo, a da se nas to nešto ujedno i razvija. Na taj način smo kvalitetno osmislili i iskoristili svoje slobodno vrijeme koje imamo. Pejić Papak i Vidulin (2016) navode kako Hitoshi i Larson (2003) slobodno vrijeme dijeli na aktivno i pasivno, a Ruskin i Spector (2002) na promišljeno i neodređeno. Neodređeno slobodno vrijeme bi bilo ono vrijeme koje se koristi za vlastiti ugođaj i ne traži od ljudi nikakva znanja i vještine. Za razliku od neodređenog, promišljeno slobodno vrijeme predstavlja neku korisnu aktivnost koja se koristi za vlastiti ugođaj, ali omogućuje pojedincu samoizražavanje te koristi i razvija njegov osobni potencijal. Naime, za neodređeno provođenje slobodnog vremena potreban je malen trud, a ostvaruje se kroz igru, zabavu i relaksaciju. Za promišljeno provođenje slobodnog vremena treba biti ustrajan i uporan, potreban je veliki trud te je nužno osmisliti društveni život kako bi došlo do individualnog razvoja.

4.1. Kultura provođenja slobodnog vremena djece i mladih

Kažemo da djeca i mladi sebe najviše prikazuju kroz stvari koje rade i s kojima su svakodnevno u izravnom kontaktu. To bi bila glazba koju slušaju, njihova druženja s ostalim pojedincima, sport koji vole ili kojim se bave, filmovi koje odabiru, njihov umjetnički izričaj, leterarni radovi te istraživački projekti u koje su uključeni, koncerti na koje odlaze, televizija, internet te društvene mreže koje koriste i mnoge druge stvari. Prema tome, način života djece i mladih označava način na koji pojedinac zadovoljava svoje osobne potrebe. Prema Pejić Papak i Vidulin, slobodno vrijeme djece i mladih je veliki vremenski prostor i ako taj prostor slobodnog vremena nije dovoljno osmišljen i vođen može postati negativan isto kao i pozitivan faktor razvoja. Prema Nacionalnom programu djelovanja za mlade u Republici Hrvatskoj iz 2002. stoji kako je kultura slobodnog vremena područje kroz koje mladi kritički preispituju tradicionalne kulturne obrasce i nasljeđe kao dio svog identiteta, stvaraju nove obrasce i estetiku te kreiraju prostor za vlastito otkrivanje te djelovanje. Također se navodi kako je slobodno vrijeme djece i mladih prilično neorganizirano područje na koje država nema neki

bitan utjecaj. Djeca i mladi su pojedinci koji su u razvoju, a budući da je razvoj proces u kojem stvaraju i formiraju vrijednosti, stavove, navike i interese, vrlo je bitno da im odrasli pruže ruku te pomognu u organiziranju slobodnog vremena, da ih usmjeravaju te vode kako bi stvorili uvjete za kvalitetno provođenje slobodnog vremena. Jedino ako je slobodno vrijeme mladih i djece kvalitetno organizirano, ono može zadovoljiti njihove potrebe i interese te odabirom kvalitetnih sadržaja i izbora razvija sposobnosti i potrebu za afirmacijom. Vrlo je bitno djecu od najranije životne dobi učiti kako da pravilno koriste i provode slobodno vrijeme. Roditelji trebaju djecu informirati o mogućnosti bavljenja brojnim aktivnostima te im pomagati u odabiru istih kako bi korisno provodili svoje slobodno vrijeme. Tako bi svako dijete, kako bi uopće znalo pravilno i korisno provoditi slobodno vrijeme najprije treba naučiti što uopće znači pojam slobodnog vremena, zatim ga treba naučiti planirati te naučiti kako za sebe može odabrati bilo kakve aktivnosti koje su u skladu s njegovim interesima. Prema Jankoviću (1973) slobodno vrijeme djece i mladih podrazumjeva ono vrijeme u kojem su oni oslobođeni svih školskih obveza te svih ostalih obveza koje od njih zahtjeva društvo i okolina, a da to nisu sami dobrovoljno prihvatili. U slobodnom vremenu koje imaju, djeca i mladi bi se trebali potpuno opustiti te odmoriti od svih svojih školskih obveza, ali naravno korisnim provođenjem slobodnog vremena trebaju se pripremiti i odmoriti za sve ostale aktivnosti i obveze koje ih očekuju. Prema Plenkoviću (2000) razlikujemo dva načina provođenja slobodnog vremena, a to su spontano, odnosno neorganizirano provođenje slobodnog vremena u kojem se djeca družu sa svojim vršnjacima, igraju igrice, gledaju televiziju, slušaju glazbu, čitaju itd. Drugi način provođenja slobodnog vremena je planirano, odnosno organizirano provođenje slobodnog vremena. Budući da se u slobodno vrijeme mladi najviše družu sa svojim vršnjacima, te kao oblik provođenja slobodnog vremena biraju izlaske, bitno je naglasiti da ako je slobodno vrijeme neorganizirano tada su djeca i mladi prepušteni lošem utjecaju društva. Da bi se izbjegao negativan utjecaj na djecu i mlade, vrlo bitno je organizirati njihovo slobodno vrijeme. Kad govorimo o organiziranosti slobodnog vremena mladih, bitno je istaknuti centre za mlade u kojima mladi i djeca mogu provoditi svoje slobodno vrijeme te na taj način sudjelovati u brojnim projektima i aktivnostima te na taj način graditi kreativnost. Upravo organizirano slobodno vrijeme svojim aktivnostima i raznim sadržajima daje najbolje mogućnosti za razvoj pojedinca. Idealno mjesto za planirano i organizirano provođenje slobodnog vremena je škola. Škola može pružiti različite oblike aktivnosti i sadržaja te u suradnji s drugim organizacijama i ustanovama omogućiti kvalitetno provođenje slobodnog vremena kojim će djeca i mladi razvijati svoje navike, sposobnosti, vještine te stavove. Pojedinač sam odabire aktivnosti u koje

se želi uključiti te sadržaje u kojima aktivno sudjeluje, a stručne osobe koje nadziru provođenje aktivnosti potiču na inovativnost i stvaralaštvo. Djeca na taj način uče opću kulturu te usvajaju kulturu provođenja slobodnog vremena. To planirano i organizirano provođenje slobodnog vremena u školama naziva se izvannastavna aktivnost, a osim izvannastavnih aktivnosti postoje i izvanškolske aktivnosti kojima se djeca i mladi također mogu priključiti u svrhu kvalitetnog provođenja slobodnog vremena. Svi sadržaji izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti trebaju biti u skladu s potrebama i interesima pojedinca, a budući da se interesi djece i mladih stalno mijenjaju, aktivnosti moraju biti u skladu sa sadašnjim vremenom, konstantno nadograđivati svoje sadržaje te uvoditi novitete. Kako bi se slobodno vrijeme provodilo kvalitetno te na taj način imalo pozitivan utjecaj na pojedinca i društvo, obitelj, škola, kulturne organizacije, mediji, društvo i ostali zajedno trebaju poticati djecu i mlade, motivirati ih te im stvoriti uvjete za kvalitetno provođenje slobodnog vremena.

4.2. Kultura slobodnog vremena – čimbenik odgoja i obrazovanja

Kultura slobodnog vremena je područje rada Pedagogije slobodnog vremena koja djeluje na svim razinama odgoja i obrazovanja. Predmet poučavanja pedagogije slobodnog vremena je odgoj u slobodno vrijeme, stoga ona proučava i istražuje problematiku odgojnog rada, kriterije, mogućnosti, sadržaje, faktore utjecaja, metode, načela te karakteristike rada u slobodnom vremenu. Pedagogija slobodnog vremena ima za zadaću proučavati suvremene teorije i djelovati u odgojnoj praksi, zatim poticati inovativne, aktualne te fleksibilne pristupe u odgoju. Uz to, pedagogija slobodnog vremena treba savjetovati djecu, mlade i odrasle o tome kako koristiti slobodno vrijeme. Cilj je da se upozore na sve ono što ima loše utjecaje, a potiče sve ono što ima pozitivne utjecaje na provođenje i korištenje slobodnog vremena. Pedagozi smatraju kako slobodno vrijeme treba biti unaprijed isplanirano, osmišljeno te svrhovito kako bi pojedincu omogućilo da se bavi kulturnim i kreativnim djelatnostima kojima se može ostvariti kao pojedinac te dokazati. Kako je slobodno vrijeme vrlo bitan faktor u razvoju pojedinca, tako je odgoj vrlo bitna značajka u njegovu planiranju. Upravo nam odgoj omogućava da se proširuje proces spoznaje, obogati emocionalni život, potiče razvoj psihofizičkih sposobnosti i vještina, a osim toga da pojedinac postane samostalna i društvena osoba. Stoga, da bismo spriječili antisocijalna ponašanja pojedinca vrlo je važna pedagogizacija slobodnog vremena. Kako bi slobodno vrijeme koristili na razuman i kulturnan način, važno je stvoriti mogućnosti da njegovo korištenje bude kulturno, društveno te individualno, a djecu i

mlade treba pripremiti i motivirati da se kontinuirano i kvalitetno koriste tim mogućnostima. Osim toga važno je osnivati centre za mlade na državnoj, županijskoj i gradskoj razini te organizirati projekte za djecu i mlade. Osim centara za mlade, važne su i „škole za roditelje“ koje je jako bitno promicati, a također i organizirati projekte za osposobljavanje roditelja. Kako bi roditelji i djeca zajedno provodili slobodno vrijeme i na taj način ga pravilno koristili, trebalo bi im se omogućiti mjesto koje će biti za to predviđeno, a koje je u blizini njihova mjesta stanovanja. Ako se korištenje slobodnog vremena ne provodi na kulturni i razuman način te ako se ono „potrati“ na loše sadržaje, može doći do društveno neprihvatljivih oblika ponašanja kao što su agresivno ponašanje, nasilje, razne ovisnosti te društvena neodgovornost. Neophodno je razvijati kulturu slobodnog vremena u odgoju i obrazovanju jer nam upravo pozitivno korištenje slobodnog vremena osigurava razvoj osobnosti, pravilan fizički i mentalni razvoj te razvoj kreativnosti. Mlinarević, Brust Nemet (2012) navode kako se aktivnostima slobodnog vremena, posebno izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima, stječe viši stupanj stručnog obrazovanja, pomaže razvoj dispozicija i sklonosti, a upravo to je jedan od uvjeta koji su neizostavni za razvoj fizičkih, intelektualnih, estetskih, radnih, tehničkih, moralnih i socijalnih kvaliteta mlade osobe. Škola je zapravo najznačajniji faktor u odgoju i obrazovanju, a sadržaji izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti pružaju djeci mogućnosti za pravilno provođenje slobodnog vremena. Škole nude djeci razne izvannastavne aktivnosti, a djeca ih biraju ovisno o svojim interesima i sklonostima te na taj način kvalitetno i razumno koriste svoje slobodno vrijeme, razvijaju se te ostvaruju kulturu življenja i provođenja slobodnog vremena.

4.3. Problemi slobodnog vremena djece i mladih

Kao što mnoga istraživanja danas govore o manipulativnoj ulozi brojnih faktora u procesu kreiranja slobodnog vremena mladih, tako smo i sami svjesni kako oko nas postoji niz čimbenika koji imaju negativan utjecaj na kulturu provođenja slobodnog vremena, a samim time stvaraju i velike probleme. Problemi nastaju kada slobodno vrijeme nije organizirano, uređeno i isplanirano jer tada prevelika sloboda uzrokuje sputavanje u kreativnosti pojedinca, a na izbor spontano počinje utjecati volja drugih. Nažalost, danas slobodno vrijeme ima osobine potrošačke kulture, a sve više dolazi do izražaja pasivnost pojedinca. Na taj način slobodno vrijeme postaje besposlica koja je sklona manipulacijama svih vrsta, a ona bez manipulacije prelazi u dosadu te tako vodi pojedinca k neprihvatljivim oblicima ponašanja. Osim toga,

slobodno vrijeme djece i mladih ponekad je uvjetovano agresivnim vanjskim manipulatorima kao što su internet, mediji ili društvo. Na taj način mnogim mladima kao aktivnost kojom ispunjavaju svoje slobodno vrijeme postaju cigarete, alkohol te ostali opijati. Danas su djeca i mladi previše izloženi sadržajima koje nudi potrošačko društvo u kojem živimo, pritisnuti su problemima koje im zadaje odrastanje i proces socijalizacije, izloženi su raznim obiteljskim problemima te prevelikim očekivanjima društva u kojem žive pa iz svih tih razloga često posežu za sadržajima i stvarima koji im pružaju zabavu, nešto novo i zanimljivije, a društveno neprihvatljivo. Osim toga, mnoga djeca i mladi se tijekom svog slobodnog vremena povlače iz svijeta odraslih u neke vlastite prostore u kojima provode vrijeme bez kontrole i nadzora. Na taj način, kako je već navedeno, djeca i mladi izloženi su potpunoj slobodi i nekontroliranoj koja može dovesti do konzumacije raznih supstanci, a to kod mladih vrlo lako može izazvati ovisnosti koje narušavaju fizičko i mentalno zdravlje pojedinca. Također, danas smo previše izloženi tehnologiji koja je toliko uznapredovala da je bez nje život postao nezamisliv i nemoguć. Na taj način djeca i mladi u neorganiziranom slobodnom vremenu razvijaju i ovisnosti o mobitelu, računalu, televiziji, video igricama, internetu, društvenim mrežama te ostalim medijima koji također izazivaju oblike društveno neprihvatljivog ponašanja.

Mlinarević i Brust Nemet (2012) navode kako je eksperimentiranje s bilo kakvim sredstvom ovisnosti kod djece i mladih potaknuto željom za samopotvrđivanjem i samodokazivanjem zbog pritiska skupine. Kako bi se spriječili svi čimbenici i problemi koji kod djece i mladih mogu izazvati bilo koje društveno neprihvatljive oblike ponašanja, potrebni su stručnjaci koji će djeci i mladima moći ponuditi organizirane aktivnosti za provođenje slobodnog vremena, a koje će oni prema vlastitim interesima i željama odabrati. Jedan od načina takvog provođenja slobodnog vremena su upravo izvannastavne i izvanškolske aktivnosti.

5. SLOBODNE AKTIVNOSTI U ŠKOLI

Slobodne aktivnosti su jedan od načina kako djeca i mladi u osnovnim i srednjim školama mogu provoditi svoje slobodno vrijeme. Osim toga, slobodne aktivnosti sastavni su dio odgojno-obrazovne funkcije škole te direktno utječu na kulturu iste, a pokušavaju potaknuti aktivnost djece i mladih koji teže stvaralaštvu te potrebi za afirmacijom vlastite osobnosti. Jedan od glavnih ciljeva slobodnovremenskih aktivnosti je bavljenje sa što više različitih djelatnosti iz različitih područja. Kada se planiraju slobodne aktivnosti, postavljeni su određeni ciljevi koji se ostvaruju provođenjem aktivnosti. Učenike se nastoji uvesti u društveni život te ih osposobiti

za donošenje odluka, teži se razvitku smisla za rad kod učenika te sposobnosti organizacije istog. Uz to, jedan od bitnih ciljeva je da se kod učenika probudi želja za nekom aktivnošću te da ih se angažira u društveno-korisnom radu. Slobodnim aktivnostima pokušava se omogućiti uspješan i pravilan razvoj sposobnosti pojedinca, a osim toga i realizirati opće ciljeve škole. Naposljetku, osim stjecanja znanja, vrlo bitna zadaća slobodnih aktivnosti je i podrška darovitim učenicima. Slobodne aktivnosti mogu se realizirati u školi ili izvan škole te se organiziraju s obzirom na interese i mogućnosti. Prema tome one se ostvaruju kao izvannastavne i izvanškolske aktivnosti.

6. IZVANNASTAVNE I IZVANŠKOLSKE AKTIVNOSTI

Prema Pejić Papak i Vidulin (2016) u pedagoškoj i prosvjetnoj javnosti, pojmovi izvannastavne i izvanškolske aktivnosti u službenoj su se upotrebi počeli koristiti 1980. godine kada je donesen Zakon o odgoju u osnovnom obrazovanju u SR Hrvatskoj. Danas se u pedagoškoj i prosvjetnoj dokumentaciji također rabe pojmovi izvannastavne i izvanškolske aktivnosti. Cindrić (1992) kaže kako su izvanškolske aktivnosti različiti načini gdje se učenici okupljaju u društvima, klubovima i drugim institucijama izvan škole, a izvannastavne aktivnosti se odvijaju u školi izvan redovite nastave. „*Prva spoznaja, koja danas ima značenje stava, od koje valja polaziti i u raspravu i u građenje neposredne pedagoške prakse, jest tvrdnja da izvannastavne aktivnosti nisu nastava već poseban oblik pedagoškog djeovanja škole.*“ (Puževski, 1988., prema Pejić Papak, Vidulin, 2016).

Prema tome, izvannastavne aktivnosti su dio koji treba biti neizostavan i ravnopravan u cjelokupnoj strukturi odgojno-obrazovnog rada škole. Cindrić (1992) kaže da bi izvannastavne aktivnosti trebale imati kulturno-umjetnička, sportska, rekreacijska, tehnička te znanstvena obilježja. Izvannastavne aktivnosti bi trebale služiti učenicima da kroz njih zadovoljavaju i ispunjavaju svoje kreativne i rekreativne potrebe i interese te da usvajaju kulturu provođenja slobodnog vremena. Također, izvanškolske aktivnosti u slobodnom vremenu pojedinca zapravo nastavljaju odgojno-obrazovno djelovanje škole, a održavaju se pod utjecajem obitelji, prijatelja i vršnjaka. Prema tome, ako škola izvannastavnim aktivnostima ipak ne obuhvaća sva područja za koja su učenici zainteresirani, učenici bi trebali biti usmjereni na izvanškolske aktivnosti u okružju same škole. Kako za izvannastavne, tako i za izvanškolske aktivnosti možemo reći da su to pedagoški osmišljene aktivnosti čija je uloga odgoj pojedinca u

slobodnom vremenu i odgoj za slobodno vrijeme, a neizostavan su dio u organizaciji slobodnog vremena.

6.1. Razvoj izvannastavnih aktivnosti

Može se reći kako su izvannastavne aktivnosti nastale kao dodatan oblik uobičajene odgojno-obrazovne djelatnosti škole te na taj način postale i njen sastavni dio sve dok nisu postale potpuno samostalne. Do Drugog svjetskog rata škola je služila isključivo za organizaciju nastave, a vrijeme izvan škole je bilo planirano za aktivnosti koje se organiziraju za slobodno vrijeme učenika, a u poratnim godinama razvila su se nastojanja da se izvannastavne aktivnosti krenu organizirati na razini škole. Poslije Drugog svjetskog rata, osnove izvannastavnih aktivnosti mogu se pronaći u sklopu pionirskih i omladinskih organizacija, neformalnog rada učitelja, zatim u sklopu rada raznih društava, zadrugarstva, izviđačkih i ferijalnih saveza, u sklopu raznih sportskih organizacija, u Muzičkoj omladidini te Crvenom križu. Kako bi se osuvremenila uloga škole nakon poratnih godina uvode se izvannastavne aktivnosti koje su se u odgojno-obrazovnu praksu prvi put uvele 1953./1954. godine kada su se provodile poslijeratne reforme i kada se formirala jedinstvena osmogodišnja škola. Pejić Papak i Vidulin (2016) te Previšić (1987) navode da se u Nastavnom planu i programu za četverogodišnje i šestogodišnje škole iz 1954. godine pisalo kako se slobodne aktivnosti trebaju provoditi u svakoj školi i izvan nje bez obzira na uvjete rada te da svaki učenik treba sudjelovati barem u jednoj organiziranoj grupi. Kada je donesen Zakon o jedinstvenoj osnovnoj školi u Jugoslaviji 1959. godine, izvannastavne aktivnosti su dobile svoju plansku i programsku osnovu.

U šezdesetim godinama 20. stoljeća, počinju se afirmirati učeničko zadrugarstvo te društveno koristan rad u školi, a osim toga počela su se osnivati i kulturno-umjetnička društva te sportska društva u školi i izvan nje, a tijekom sedamdesetih godina počinje se težiti organiziranim izvannastavnim aktivnostima. Osamdesetih godina 20. stoljeća donesene su reforme kojima se izvannastavne aktivnosti organiziraju u skladu s potrebama i interesima učenika i to tako da se u prvom i drugom razredu osnovne škole održavaju po jedan sat tjedno, a u ostalim razredima po dva puta tjedno.

Prema Zakonu o osnovnoj školi promjene su bile predviđene u dvije etape. U prvoj etapi se naglašavala potreba da se nastavni plan rastereti te da se i učenici rasterete od suvišnih programskih sadržaja, dok se u drugoj etapi planiralo izraditi novu koncepciju osnovne škole.

Mlinarević, Brust Nemet (2012) navode kako u nastavnom planu osnovnih škola za 1991./1992. godinu izvannastavne aktivnosti nisu bile obvezne za sve učenike, nego su bile predviđene samo za učenike koji se žele priključiti istima prema vlastitim interesima i potrebama. Tada je za učenike od prvog do četvrtog razreda osnovne škole bio predviđen samo jedan sat tjedno za provođenje izvannastavnih aktivnosti, a za učenike od petog do osmog razreda dva sata tjedno.

Isti autori navode kako se u Nastavnom planu i programu iz 1999. godine teži tome da se izvannastavne aktivnosti povežu s nastavnim predmetima, radi se na zajedništvu te prihvaćanju uspjeha drugih, teži se razvoju kulture komuniciranja i ponašanja. Izvannastavne aktivnosti se organiziraju i planiraju prema

potrebama i interesima, učitelja, škole te zavičajnog okružja. „*To su: aktivnosti kojima se učenicima obogaćuje i proširuje znanje iz pojedinog predmeta te ih se može pripremati za natjecanja; aktivnosti jezično-umjetničkoga područja; aktivnosti društvenoga područja; aktivnosti sportsko-zdravstveno-rekreacijskoga područja; aktivnosti njegovanja nacionalne i kulturne baštine; aktivnosti očuvanja prirode i okoliša te zdravoga načina života; aktivnosti društveno-humanističkoga područja; učeničko zadrugarstvo; ostale aktivnosti.*“ (Pejić Papak i Vidulin, 2016.)

Taj popis potpuno je sličan popisu iz novog Nastavnog plana i programa te u opisu stoji iako je za izvannastavne aktivnosti predviđen jedan sat tjedno, njihova satnica se može planirati drugačije jer neke aktivnosti zahtijevaju pojačan rad.

6.2. Odrednice i funkcije izvannastavnih aktivnosti

Kako je današnje vrijeme obilježeno ubrzanim razvojem i napretkom tehnologije, tako se i u organizaciji i provođenju izvannastavnih aktivnosti koriste nova dostignuća. Budući da učitelji ne stignu u redovnoj nastavi učenicima predstaviti sva nova postignuća, oni imaju zadatak da osposobe učenike za samostalno učenje izvan nastave. Škola bi trebala pružiti razne organizacijske mogućnosti kako bi učenike angažirali u slobodnim aktivnostima, a ovisno o potrebama i interesima pojedinca te sposobnosti da određenu aktivnost provedu, škole će birati koje aktivnosti će se organizirati. Izvannastavne aktivnosti su prvenstveno posvećene učenicima, a učitelji su njihovi voditelji koji ih usmjeravaju i ovisno o njihovim potrebama prilagođavaju sadržaj. Razlikujemo sljedeće funkcije izvannastavnih aktivnosti:

- Preventivna (mlada osoba ne može steći delikventno i prijestupničko ponašanje dok god je okružena pozitivnim utjecajem i stavovima)
- Kurativna (pojedinaac se oslobađa psihičke napetosti jer aktivnosti na njega djeluju opuštajuće i umirujuće)
- Korektivna
- Zdravstveno-rekreativna
- Odgojno-obrazovna
- Zabavna

Izvannastavne aktivnosti nastoje da svojim sadržajem i aktivnostima koje nude budu bliže izvornoj stvarnosti te potrebama i interesima pojedinca. Također, njihova bitna osobina je da su otvorene te na taj način pridonose da učenici nadograđuju svoju osobnost te stvaraju uvjete za kulturni napredak. Mlinarević i Brust Nemet (2012) te Cindrić (1992) ističu neke odrednice izvannastavnih aktivnosti. Svi oblici izvannastavnih aktivnosti se odvijaju u učenikovo slobodno vrijeme nakon što učenik zadovolji sve ostale obveze. Također, navode kako je slobodno vrijeme sredstvo i cilj odgoja kojim se osigurava odmor pojedinca, njegova razonoda te razvoj osobnosti u cijelosti. Izvannastavnim aktivnostima učenici stječu sposobnosti da samostalno uočavaju, doživljavaju, stvaraju te vrednuju kulturne vrednote. Osim toga, one služe djeci i mladima kao potvrda za njihove stvaralačke mogućnosti u mnogim područjima, kao što su glazba, literatura, sport i drugo. Svaka aktivnost je osmišljena i organizirana tako da ne ometa i ne narušava slobodu pojedinca te njegov stvaralački izraz, a učenici sami slobodno i dobrovoljno odabiru sudjelovanje i rad u izvannastavnim aktivnostima. Osim navedenih odrednica, još jedna vrlo bitna je i ta da se izvannastavne aktivnosti organiziraju za sve učenike, kako za one s prosječnim sposobnostima tako i za darovite, za one koji zaostaju za očekivanom razinom znanja te za učenike koji imaju posebne odgojno-obrazovne potrebe.

6.3. Načela rada u izvannastavnim aktivnostima

Prema Pejić Papak i Vidulin (2016) načela rada u izvannastavnim aktivnostima nastaju kao rezultat proučavanja, primjene i prakse, generacijskog iskustva, interdisciplinarnog pristupa te konkretnih potreba prilikom organizacije određenih aktivnosti i vrlo su bitan faktor u organizaciji rada u izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima. Kako bi organizacija i rad u izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima bili uspješni bitna su sljedeća načela:

- Dobrovoljnost pristupa i istupa (svaki učenik samostalno i dobrovoljno odlučuje o tome želi li polaziti određenu aktivnost)
- Sloboda izbora aktivnosti (učenik sam bira koju aktivnost želi, izbor aktivnosti uz informiranje, usmjeravanje te poticanje prema željama, potrebama i interesima pojedinca, a ako pojedinac sam bira koju aktivnost želi pohađati, pretpostavka je da će u toj aktivnosti biti više angažiran i kreativan te više zainteresiran za nju)
- Zadovoljavanje individualnih sklonosti (budući da pojedinac sam bira aktivnosti prema svojim željama i interesima, on tako zadovoljava i svoje potrebe u smislu druženja, učenja i razvoja, a potrebno je također koristiti različite metode i oblike rada kao što je skupni rad kako bi se razvijali partnerski i komunikacijski odnosi)
- Organiziranost rada (pristup rada treba biti otvoren i fleksibilan, a metode koje se koriste bi trebale biti suvremene, inovativne te kreativne, svaka etapa u radu treba biti pažljivo isplanirana, a cilj i zadatci logični i jasni; trebaju se koristiti razni oblici rada kao što je individualni rad ili rad u paru i u skupinama, a sadržaj se treba prilagoditi potrebama i interesima pojedinca; potrebno je osigurati učinkovite mogućnosti kako bi se ostvarile aktivnosti i pretpostavke za nesmetan i sustavan rad; program rada treba biti isplaniran, programiran, realiziran te vrednovan)
- Samoaktivnost učenika (poticanje aktivnosti učenika i težnja da se u interakciji s ostalim učenicima ostvari konačni cilj)
- Primjerenost oblika i sadržaja dobi i mogućnostima učenika (sadržaji trebaju biti u skladu s učenikovom dobi te učenikovim mogućnostima i sposobnostima; treba poznavati razvoj učenika, pravilno odabrati metode i sredstva rada, poštovati razlike među učenicima te učinkovito i jasno postaviti zadaće)
- Raznovrsnost aktivnosti (nude se razne aktivnosti, kao što su sportske aktivnosti, kulturno-umjetničke, znanstvene, tehničke i druge; treba organizirati raznovrsne aktivnosti u svim područjima ljudske djelatnosti kako bi se što bolje iskoristilo slobodno vrijeme)
- Snažljivost i suradnja (treba poticati i usmjeravati učenike da surađuju s drugim učenicima i s učiteljem; potrebno je međusobno se poštovati, biti iskren, razumijevati jedni druge te razvijati solidarnost)
- Sustavnost i smislenost (treba se poticati sustavno i smisleno prenošenje znanja; potrebno je učiti vrijedne i korisne sadržaje u pozitivnom pedagoškom ozračju koje ima odgovarajući cilj, zadaću i svrhu)

- Amaterizam (osobno zadovoljstvo, radost sudjelovanja te postignuti rezultati kod svakog pojedinca)

Sva navedena načela su jednako bitna u organizaciji rada izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti, kako bi njihovo provođenje bilo funkcionalno i korisno, zbog toga, načela se treba pridržavati kako bi bila aktivna u samom provođenju, a ne da ostanu samo strogo napisane smjernice i pravila.

6.4. Područja izvannastavnih aktivnosti

Prema nekim teoretičarima izvannastavne aktivnosti su podijeljene na one kojima se stječe ili povećava znanje, tehničke, tjelesne, sportske, kulturno umjetničke, zabavne, ekonomske te radno-proizvodne aktivnosti, a odvijati se mogu u skupinama, klubovima, društvima, zadrugama itd. U izvannastavnim aktivnostima rad je spontan, slobodan, dinamičan te raznovrstan, a osim toga tu ne postoje stroga pravila kojima je određen program, a nije ni opterećen ocjenjivanjem. Naposljetku, glavna odlika, zadaća te cilj izvannastavnih aktivnosti treba biti ta da učenici sami dobrovoljno biraju ono što žele, vole te da u tome onda i uživaju. „ *Nesputan je strogim pogramima, radom za ocjenu, strahom od neuspjeha, kazne ili prestiža, učenik sudjeluje u njima s namjerom da produbi svoje znanje, da se zabavi, razonodi, da ugodno i korisno provede vrijeme izvan nastave ili škole*“ (Previšić, 1987., prema Mlinarević, Brust Nemet, 2012).

U Nastavnom planu i programu za osnovnu školu (2006) navedeno je osam područja u kojima su podijeljeni sadržaji izvannastavnih aktivnosti, a škole biraju određena područja prema interesima i potrebama učenika te prema uvjetima škole. U prvom području navedene su literarne, dramske, likovne, filmske i novinarske radionice. Organizira se školski radio te školske novine, provode se projekti u kojima se radi na umjetničkim stilovima i razdobljima, glazbeni projekti, zborna pjevanje i drugi. Drugo područje je prirodoslovno-matematičko područje kojim se učenicima omogućuje učenje prema iskustvu te razmatranje odnosa npr. između čovjeka i biljki ili čovjeka i životinja. Osim toga, provode se razni pokusi iz kemije, istražuju se uzroci i posljedice prirodnih nepogoda, radi se na kartografiji, genetici, astronomiji te brojnim drugim projektima na tom području. Treće područje je sportsko-znanstveno-rekreacijsko područje u kojem se stječu razne sportske sposobnosti i vještine. Igraju se razni sportovi poput nogometa, košarke, odbojke, rukometa, šaha. Osim sportova uče se i razni

plesovi te stječu se gimnastičke vještine. U četvrtom području se njeguje nacionalna i kulturna baština gdje se provode projekti u kojima učenici istražuju zavičaj u kojem žive, turističku kulturu i drugo. Peto područje karakterizira učenje kako očuvati prirodu i okoliš te kako provoditi zdrav način života. Šesto područje su društveno-humanistički projekti te radionice u kojima se uči građanski odgoj, ljudska prava te prava djece. Kao sedmo područje navedeno je učeničko zadrugarstvo u kojem se uči seosko gospodarstvo, domaćinstvo, pčelarstvo, stječu se osnovne tehnike kukičanja te pletenja, uređuju se školski vrtovi itd. Naposljetku kao osmo, ujedno i zadnje područje navodi se tehničko stvaralaštvo gdje se uče tehničke inovacije, provode se te uče tehnike modeliranja i građenja. Prema Nastavnom planu i programu za osnovnu školu (2006) podrazumjeva se sloboda učitelja u kreiranju i osmišljavanju odgojno-obrazovnog rada. Također podrazumjeva se smisao učitelja za stvaralaštvo te njihov poticaj kako bi uspjeli učenike angažirati za rad izvan redovite nastave. Izvannastavne aktivnosti nude raznovrsna područja i projekte pomoću kojih se interdisciplinarno upoznaje svijet, pospješuje razvoj znanja i vještina, potiče cjeloživotno učenje naposljetku, unaprjeđuje se djetetova kreativna i stvaralačka osobnost. Zahvaljujući izvannastavnim aktivnostima, unutar školskog kurikulumu se razvila prilika za mnogostrani razvoj djece i mladih, za njihovu dodatnu izobrazbu i razumjevanje svakodnevnog života. Izvannastavne aktivnosti su povezane s redovitom nastavom jer u suradnji s istom doprinose aktualizaciji znanja učenika te podižu odgojnu funkciju škole. Osim toga izvannastavne aktivnosti povezuju školu s društvenim životom. Prema nastavnim područjima u Zakonu o odgoju i obrazovanju, izvannastavne aktivnosti se grupiraju u četiri područja:

- Tjelesna i zdravstvena kultura
- Prirodoslovlje i ekologija
- Jezično-umjetničko područje
- Informatičko-matematičko područje

Prema Nacionalnom okvirnom kurikulumu u Republici Hrvatskoj (2011) razlikujemo sljedeća odgojno-obrazovna područja u izvannastavnim aktivnostima:

- Jezično-komunikacijsko područje
- Matematičko područje
- Prirodoslovno područje
- Tehničko i informatičko područje
- Društveno-humanističko područje
- Umjetničko područje

- Tjelesno i zdravstveno područje

7. KURIKULUM IZVANNASTAVNIH AKTIVNOSTI

7.1. Pedagoška svrha izvannastavnih aktivnosti

Izvannastavne aktivnosti su poseban oblik odgojno-obrazovnog rada s učenicima za vrijeme njihovog slobodnog vremena, a kao što je već ranije spomenuto, tu spadaju aktivnosti koje su temeljene na načelu slobodnog izbora. Stoga se u školama u sklopu redovne nastave organiziraju i aktivnosti prema učenikovim potrebama, željama i interesima te se putem njih otkrivaju posebne sklonosti učenika. Kada se organizira rad u izvannastavnim aktivnostima, slažu se različite formacije učenika bez obzira koji razred pohađaju. Svrha izvannastavnih aktivnosti je da potiču učenike na stvaralaštvo i kreativnost, da im omogući stjecanje znanja i vještina te razvoj iskustva u skladu s njihovim potrebama i interesima. Pomoću izvannastavnih aktivnosti učenici razvijaju i zadovoljavaju svoje vlastite interese, stječu nova znanja i vještine, razvijaju svijest o tome kako pripadaju kolektivu te im se omogućuje afirmacija i samopotvrđivanje. Osim toga služe kako bi se razvila bolja suradnja učenika i učitelja te kako bi se izgradio pozitivan stav prema samoj školi. Naposljetku, izvannastavne aktivnosti služe kako bi se učenici bolje pripremili za razumno korištenje slobodnog vremena i kako bi se spriječili razni oblici devijantnog ponašanja djece i mladih. Izvannastavne aktivnosti nude brojne sadržaje i programe koji služe za stjecanje znanja i vještina te razvoj kreativnosti kod učenika. Tijekom provođenja određene aktivnosti učenici se potiču na aktivno sudjelovanje, timski rad, istraživanje, kritičko mišljenje, prezentiranje vlastitih ideja te naposljetku, primjenu svega što su naučili u novim situacijama. Budući da učenik aktivno sudjeluje u programu izvannastavnih aktivnosti i izravno je u njih uključen, on razmišlja o onome što radi. Tako usvaja logično povezana znanja koja će moći primjenjivati u stvarnim životnim situacijama. Odgojno-obrazovni rad u izvannastavnim aktivnostima treba biti realiziran provođenjem radionica, projekata i istraživanja. Dodatna prednost u izvannastavnim aktivnostima je suradnja i druženje djece različite dobi i različitih sposobnosti. Stoga se kao strategija učenja djece u malim skupinama uključuje suradničko učenje.

Prema Pejić Papan i Vidulin (2016), zahvaljujući suvremenim strategijama rada u izvannastavnim aktivnostima otkriva se, prati te usmjerava rad darovite djece. Vrlo bitno je i

napomenuti kako učenici koji pohađaju izvannastavne aktivnosti imaju priliku sudjelovati na raznim smotrama, natjecanjima pa tako ujedno promiču kulturnu i javnu djelatnost škole. Takve smotre i natjecanja imaju pozitivan utjecaj na učenike jer je to prilika da se susreću, upoznaju i druže s drugim učenicima koji imaju slične interese te sposobnosti. Vrlo je bitno da je program dobro i kvalitetno osmišljen te je potrebno puno vježbe s učenicima da bi uspjeli ostvariti rezultate te na taj način i sudjelovali na natjecanjima. Osim natjecanja, nastupi na školskim priredbama i izložbama imaju osobito odgojno-obrazovno značenje jer je i to prilika da se učenici dokažu u svojim stvaralačkim aktivnostima iz različitih područja. Brojni autori navode kako izvannastavne aktivnosti nude brojne pogodnosti djeci i mladima, a osim toga imaju i bitan utjecaj na povećanje školskog uspjeha. Dok neki navode kako izvannastavne aktivnosti učenicima pružaju osjećaj pripadnosti vršnjačkoj skupini, drugi navode da sudjelovanje na istima povećava predanost školi te da učenicima omogućuje razvoj i napredovanje u svim područjima njihove osobnosti. To dokazuju i brojna provedena istraživanja prema kojima postoji pozitivna veza između sudjelovanja u izvannastavnim aktivnostima i dobrobiti učenika, pogotovo u prijelazu iz adolescencije u ranu odraslu dob.

7.2. Zadaci i organizacija rada

Školskim kurikulumom se određuju vrste izvannastavnih aktivnosti, broj skupina te vrijeme kada se održava određena izvannastavna aktivnost. Škola organizira program izvannastavnih aktivnosti te može uključiti stručnjake kako bi povezala školu sa sredinom u kojoj učenici žive. Izvannastavne aktivnosti se trebaju organizirati za sve učenike bez iznimke. Za učenike prosječnih sposobnosti, učenike koji zaostaju za očekivanom razinom znanja, darovite učenike te učenike s posebnim potrebama. Provode se po jedan sat tjedno, što znači 35 sati godišnje, a ovisno o području i aktivnosti znaju se održavati i po dva sata tjedno. Kako je već navedeno, izvannastavne aktivnosti se smatraju aktivnostima koje organizira i provodi škola, a učenik se priključuje samostalno i dobrovoljno ovisno o svojim potrebama, interesima i željama. Izvannastavne aktivnosti spadaju u ostale oblike neposrednog odgojno-obrazovnog rada, a tjedni i godišnji broj sati se propisuje nastavnim planom za osnovnu školu. Prema Zakonu o odgoju i obrazovanju (2020), školska ustanova treba organizirati posebne izvannastavne aktivnosti radi zadovoljavanja različitih potreba i interesa učenika. *„Izvannastavne aktivnosti se planiraju školskim kurikulumom te godišnjim planom i programom rada neposrednih nositelja odgojno-obrazovne djelatnosti u školskoj ustanovi.*

Godinama su kao osnovni oblici organizacije izvannastavnih aktivnosti u školi bile: grupe, aktivni klubovi, društva, organizacije i sekcije. Iako su navedeni oblici bili uvrježeni, u suvremenoj se praksi sve češće, a u nekim školama i jedino, rabi termin skupina kao oblik organizacije izvannastavnih aktivnosti.“ (Pejić Papak i Vidulin, 2016.)

Kad se govori o organizacijskoj strukturi i vrsti izvannastavnih aktivnosti, oni se određuju prema različitim kriterijima kao što su općepedagoški i posebni kriteriji, a temelje se na karakteristikama rada u izvannastavnim aktivnostima. Pejić Papak i Vidulin (2016) navode kako prema članku 16. Državnoga pedagoškog standarda osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja sadržaj i realizacija izvannastavnih aktivnosti ovise o organizaciji nastavnog procesa u školi. Kako učenik sam bira po vlastitim potrebama, željama i interesima koju izvannastavnu aktivnost želi polaziti, tako u novoj nastavnoj godini može odabrati neku drugu aktivnost iz drugog područja koje želi. S ciljem slaganja grupa za rad u izvannastavnim aktivnostima, na početku godine treba napraviti popis učenika koji su zainteresirani za određeno područje. Učenici odabiru kojoj skupini žele pripadati, a voditelji skupina i razrednici potom učenicima predstavljaju sadržaje te ih upoznavaju s istima. Budući da učenici mogu imati više želja pri odabiru izvannastavnih aktivnosti, učitelji im pomažu kako bi odabir bio pravi u skladu s njihovim sklonostima i potrebama. Smatra se kako je pomoć odraslih neophodna pri odabiru izvannastavnih aktivnosti jer odrasli posjeduju znanja, iskustva i vještine koja djeca nemaju kako bi mogli prepoznati potrebe i sklonosti djeteta. Kada učenici odaberu izvannastavne aktivnosti, formiraju se skupine prema zajedničkim sklonostima.

„ Zadataci izvannastavnih aktivnosti koji se ostvaruju u pojedinim izvannastavnim aktivnostima u školi su sljedeći:

- povezivanje, proširivanje i produbljivanje znanja, vještina i navika stečenih u nastavi i izvannastavnim aktivnostima*
- usvajanje novih znanja, vještina i navika*
- razvijanje interesa za društveno koristan, humanitarni i volonterski rad*
- identifikacija darovitih učenika i učenika koji pokazuju pojačani interes za pojedino područje*
- pobuđivanje znatiželje*
- osposobljavanje za aktivnosti u slobodnome vremenu koji će biti u funkciji razvoja odgoja i obrazovanja, prevencije svih vrsta ovisnosti, zaštite i unaprjeđivanja zdravlja*
- osposobljavanje za aktivno sudjelovanje u društvenome životu i njegovom civilnom i demokratskom razvoju*

- *poticanje dječjeg stvaralaštva*
- *osposobljavanje za komunikaciju, interakciju i kooperaciju s drugima*
- *omogućavanje upoznavanja drugih i drukčijih*
- *omogućavanje učenja fleksibilnosti i tolerancije* “ (Mlinarević i Brust Nemet, 2012.)

Vrlo bitno je da su izvannastavne aktivnosti uspješno organizirane kako bi se ostvarili svi navedeni zadatci. A kako bi se uspješno organizirale, bitno je isplanirati zanimljiv sadržaj, pratiti rad i razvoj učenika te, ako je nužno, dopuniti program s obzirom na potrebe učenika. Organizacija i sadržaji izvannastavnih aktivnosti mogu biti prikazani pomoću izložbe, videosnimkama, fotografijama, objavljenim literarnim i likovnim radovima, TV emisijama, radio emisijama, putem školskog lista, te naposljetku rezultatima s raznih natjecanja i nastupa na kojima učenici sudjeluju.

Rad izvannastavnih aktivnosti dokumentira učitelj ili voditelj izvannastavnih aktivnosti u knjižici „*Pregled rada izvannastavnih aktivnosti u osnovnoj školi*“. Kada se govori o planiranju rada u izvannastavnim aktivnostima misli se na raspored rada, godišnji plan i program, bilješke o radu, praćenje rada te procjenu razine učenikova postignuća. Podatke koji se upisuju u knjižicu provjerava pedagog dva puta u školskoj godini i to na kraju prvog pa onda na kraju drugog polugodišta. Knjižica se sastoji od brojčanog dijela gdje se unosi broj učenika koji pohađaju određene aktivnosti te broj aktivnosti koje se provode i od opisnog dijela gdje se unose nastupi, natjecanja te razne smotre na kojima se sudjelovalo prilikom rada.

Izvannastavne aktivnosti mogu biti potpuno samostalna aktivnost, ali mogu biti i komplementarne te korespondentne sa sadržajima redovite nastave. Unatoč tome da suradnja izvannastavnih aktivnosti s redovitom nastavom doprinosi aktualizaciji znanja učenika, smatra se kako bi izvannastavne aktivnosti najprije trebale služiti da bi se ostvarili ciljevi i zadatci koje nije moguće ostvariti u redovitoj nastavi te da bi se trebali nuditi neki dodatni sadržaji koji će doprinosti razvoju učenikove kulture te proširiti vidike. Međusobno ispreplitanje i suradnja više izvannastavnih aktivnosti dovodi do stvaranja većih projekata. Kada bi surađivale glazbene, dramske te likovne i ostale izvannastavne aktivnosti mogle bi se ostvariti neke veće glazbeno-scenske vrste kao što je mjuzikl. U provođenju takvog projekta zajedno s učenicima mogu sudjelovati učitelji glazbene i likovne kulture, hrvatskog jezika, tjelesne i zdravstvene kulture, tehničke kulture te informatike. Vrlo je bitno da je rad izvannastavnih aktivnosti fleksibilan, fluentan, originalan te kompleksan kako bi poticao učenikovu kreativnost te stvaralačke potencijale.

7.3. Planiranje i programiranje rada

Kako je već navedeno, da bi organizacija i realizacija izvannastavnih aktivnosti bila uspješna ključno je da učenik samostalno i slobodno bira izvannastavne aktivnosti koje želi pohađati, stručno vođenje samog procesa rada, kvalitetni sadržaji i programi koji se u procesu primjenju te naposljetku, stručan i kreativan učitelj ili voditelj izvannastavnih aktivnosti. Upravo stručan i kreativan učitelj ili voditelj izvannastavnih aktivnosti ima ključnu ulogu u planiranju i programiranju rada izvannastavnih aktivnosti. Zbog toga sama kvaliteta programa ovisi o učiteljevoj sposobnosti vođenja rada. Planiranje i programiranje rada izvannastavnih aktivnosti bitan je dio odgojno-obrazovnog rada, a podrazumjeva da se poznaju društvene, stručne, psihološke, didaktičke te metodičke dimenzije, a plan izvannastavnih aktivnosti utvrđuje kadrovsku, vremensku te prostornu dimenziju provedbe. To znači kako se na taj način određuje voditelj izvannastavne aktivnosti, stručni suradnici koji također sudjeluju u procesu te vrijeme i mjesto provođenja aktivnosti.

Sadržaji izvannastavnih aktivnosti nisu strogo određeni Nastavnim planom i programom te Nacionalnim okvirnim kurikulumom, nego je moguće dodatno uvrštavanje sadržaja i novih tema ovisno o interesu i potrebama. Prema Previšiću (1987) specifični zahtjevi i načela programiranja rada u izvannastavnim aktivnostima su sljedeći:

- Većina programskih sadržaja bi se trebala provoditi s obzirom na učenikove želje, a učenike se poziva da predlažu, iznose vlastito mišljenje, raspravljaju o ponuđenim temama i sadržajima te zajedno s učiteljem pronalaze zajedničke sadržaje.
- Trebalo bi povezati sadržaje i program izvannastavnih aktivnostima s redovitom nastavnom na način da se u izvannastavnim aktivnostima produbljuju i nadopunjavaju sadržaji iz redovite nastave.
- Učenici bi trebali bolje i više upoznati sredinu i društvo u kojem žive te na taj način svojim djelovanjem doprinosti kulturi društva.
- Programski sadržaji izvannastavnih aktivnosti trebaju biti prilagođeni uvjetima škole te ovise o sposobnostima i vještinama učitelja, mogućnostima škole te okoline.

Program izvannastavnih aktivnosti donosi sadržaje aktivnosti, organizacijske oblike rada, metode rada, popis sudionika u procesu, prostorne uvjete, sredstva te pomagala koja su potrebna za rad. Kada počinje programiranje izvannastavnih aktivnosti, bitno je u obzir uzeti glavno načelo koje govori da bi većina programskih sadržaja trebala biti odraz učenikovih želja koje onda učitelj oblikuje prema njihovim stvarnim potrebama i mogućnostima. Glavni smisao

izvannastavnih aktivnosti je razvoj i poticanje onih učenikovih sposobnosti koje on već u sebi posjeduje. Budući da se u načelima navodi kako kod programiranja sadržaja treba voditi briga o uvjetima škole, tako se i programski sadržaji izvannastavnih aktivnosti stalno mijenjaju s obzirom da se mijenjaju uvjeti rada. Ako se u program izvannastavnih aktivnosti unose razni sadržaji iz sredine i društva kojem učenik i škola pripadaju, a učenici prezentiraju svoje radove u svom okruženju, škola postaje otvorena društvenoj sredini.

Sukonstrukcija kurikuluma izvannastavnih aktivnosti odnosi se na planiranje, programiranje, pripremu, organizaciju, provedbu te vrednovanje izvannastavnih aktivnosti, a podrazumjeva da svi učenici, učitelji, roditelji te stručni suradnici aktivno sudjeluju u samom procesu. Takav pedagoški otvoren pristup usmjeren prema učeniku kao aktivnom sudioniku u sukonstrukciji kurikuluma je vrlo bitan u procesu organizacije i provedbe izvannastavnih aktivnosti jer učenici slobodno iznose svoja mišljenja te izražavaju želje, donose neke nove ideje i sadržaje kojima potiču učitelja na istraživanje i promišljanje koje je u skladu sa suvremenim potrebama. Bez obzira što je voditelj aktivnosti uvijek isti, u svakoj novoj školskoj godini pristupaju novi sukreatori, a to su novi učenici s drugačijim stavovima, mišljenjima, željama, potrebama i interesima. Kada govorimo o sukonstrukciji kurikuluma izvannastavnih aktivnosti, možemo reći da su njegova vrlo bitna obilježja fleksibilnost, stručnost, otvorenost, integriranost te interdiscipliniranost. Osim jezgrovnog i diferenciranog kurikuluma, kurikulum izvannastavnih aktivnosti predviđa i onaj školski koji se odnosi na fakultativne nastavne predmete, odgojne-obrazovne module, dodatnu i dopunsku nastavu, školske projekte te na izvannastavne i izvanškolske aktivnosti. Stoga se školski kurikulum odnosi na ponudu izvannastavnih aktivnosti u određenoj školi s obzirom na učenikove potrebe, interese i mogućnosti. Kurikulum se izrađuje u suradnji s djelatnicima škole, učenicima, roditeljima te lokalnom zajednicom, a prema Mlinarević i Brust Nemet (2012), ishodišta za samu izradu se pronalaze u ishodištima i smjernicama školskog kurikuluma koji, kako izvori navode, obuhvaća učinkovitost škole, proces učenja i poučavanja, školski menadžment, kulturu škole, stručnost učitelja te ciljeve i strategije razvoja kvalitete. Kako je do sad već spomenuto, škola samostalno, prema svojim mogućnostima organizira te provodi izvannastavne aktivnosti. Kurikulum izvannastavnih aktivnosti je fleksibilan, podložan promjenama te se prilagođava potrebama i interesima svakog pojedinog učenika. Prema Mlinarević i Brust Nemet (2012) kod strukturiranja kurikuluma izvannastavnih aktivnosti bitno je pratiti načelne zahtjeve:

- Promišljena i harmonizirana organizacija školskog sustava
- Jasno formuliran cilj odgoja

- Trajni i suvremeni zadatci obrazovanja
- Znanstveno aktualiziranje sadržaja pojedinih nastavnih područja
- Nastavni plan i program koji prihvaća posebnosti međunarodnog, nacionalnog, regionalnog i lokalnog
- Obvezno, izorno te fakultativno građivo
- Nastavna tehnologija koja potiče aktivnost učenika te njihovu kreativnost
- Prosocijalno samopotvrđivanje učenika
- Osposobljenost nastavnika
- Unutarnje i vanjsko vrednovanje

Osim toga, kada se kreira kurikulum izvannastavnih aktivnosti, uz navedene načelne zahtjeve, bitno je poštovati načela i funkcije slobodnog vremena te svrhu i zadatke izvannastavnih aktivnosti.

7.4. Voditelji izvannastavnih aktivnosti

Zakon i profesija od svakog učitelja nalažu da sudjeluje u izvannastavnim aktivnostima. Kad se gleda s pedagoško-didaktičkog stajališta, učitelj pokreće i organizira izvannastavne aktivnosti, a s obzirom na načela na kojima se izvannastavne aktivnosti temelje, učitelj ili voditelj izvannastavnih aktivnosti je organizator, koordinator, medijator, suradnik te partner u učenju. Učitelj ili voditelj izvannastavnih aktivnosti posjeduje pedagoške kompetencije koje mu omogućuju postizanje dobrih razvojnih rezultata kod učenika. Uloga učitelja sa sobom nosi veliku odgovornost, stoga da bi netko bio učitelj, mora odgovorno, marljivo te istinski davati sebe učenicima kako bi postigli željene rezultate. Upravo o kvaliteti učiteljeva rada, o njegovu ponašanju i odnosu prema učenicima ovisi hoće li razviti odnos povjerenja i zajedništva.

„ Učiteljevo zadovoljstvo u oblikovanju i izvođenju izvannastavnih aktivnosti, reflektira se na:

- *Doživljaj potpore školske uprave*
- *Slobodu u izboru programa izvannastavne aktivnosti*
- *Način uključivanja učenika u program izvannastavnih aktivnosti*
- *Stručno osposobljavanje učitelja“ (Pejić Papak i Vidulin, 2016.)*

Može se reći da su ključne osobine voditelja izvannastavnih aktivnosti inicijativa i entuzijizam. Voditelj koji posjeduje entuzijizam, posjeduje sve one osobine koje se očekuje da

razvija kod učenika, a osim entuzijazma, bitno je da voditelji ili učitelji posjeduju i stručna didaktička i metodička znanja. Kad organizira izvannastavne aktivnosti, svaki učitelj treba voditi računa o afinitetima, programskim sadržajima, načinu na koji se aktivnosti provode, opremljenosti škole, potrebama i kulturi okruženja. Da bi se aktivnosti uspješno provele, osim slobodnog odabira istih vrlo je bitno da je voditelj, odnosno učitelj, stručan. Većina učitelja dobije ulogu voditelja u izvannastavnim aktivnosti vezanim za predmet koji oni predaju, ali to nužno ne mora tako biti. Neki učitelji smatraju da bi za voditeljstvo trebali dobiti aktivnosti iz nekih drugih područja, ovisno o njihovim potrebama, interesima i željama. Provedena su i neka istraživanja u kojima je većina učitelja navelo kako im se nameće da vođenje neke aktivnosti s obzirom na potrebe škole, a ne dozvoljava im se da aktivnosti vode s obzirom na svoje afinitete, potrebe i želje te smatraju kako bi izvannastavne aktivnosti bile uspješnije kad bi se učiteljima dozvolilo da vode aktivnosti u skladu sa svojim sklonostima. Prema Mlinarević i Brust (2012) učitelje ili voditelje izvannastavnih aktivnosti odabire nastavničko vijeće na početku školske godine, a bira se u skladu sa kriterijima koje je unaprijed odredilo stručno vijeće škole. Ako je učitelj ili voditelj izvannastavnih aktivnosti stručna, vješta i kreativna osoba, on će provoditi kreativan i inovativan programski sadržaj te na taj način potiče razvoj učenikovih mogućnosti i vještina, a o svom stvaralačkom uspjehu govori sudjelovanjem na nastupima, smotrama i natjecanjima. Ipak ne smatraju svi da o uspjehu provođenja izvannastavnih aktivnosti govori samo sudjelovanje na natjecanjima te naglašavaju kako natjecanja ne bi trebala postati cilj i svrha provođenja izvannastavnih aktivnosti jer se na taj način ne može očekivati dugoročno kreativno i produktivno stvaralaštvo. S druge strane smatra se kako bi se kod vrednovanja uspješnosti provedbe izvannastavnih aktivnosti trebalo usredotočiti na sudjelovanje učenika u istim, njihova aktivnost, radost sudjelovanja te njihov napredak u razvoju vještina. Kako bi učitelji ili voditelji izvannastavnih aktivnosti ostali stručni u svom poslu, kako bi napredovali u organizaciji i procesu provođenja izvannastavnih aktivnosti, bitno je da ih se konstantno usavršava na raznim seminarima i radionicama te da uvijek proučavaju novu literaturu kako bi bili u toku sa svim novitetima koji se pojavljuju. Učitelji trebaju biti spremni na konstantno usavršavanje i promjene, otvoreni za nove ideje te uvijek nastojati razvijati nove vještine. Ako učitelji ili voditelji izvannastavnih aktivnosti napreduju u izvannastavnim aktivnostima, tada će biti vidljiv i napredak učenika.

8. POTEŠKOĆE U PROVOĐENJU IZVANNASTAVNIH AKTIVNOSTI

Prema mišljenjima nekih autora, izvannastavne aktivnosti su velikim djelom zanemarene te je vrijeme koje je potrebno za njihovo provođenje svedeno na minimum. Postavlja nam se pitanje zašto je to tako te što ometa provođenje izvannastavnih aktivnosti. Ako ne postoji organiziran i isplaniran program za provođenje izvannastavnih aktivnosti te ako ne postoji nikakav plan, ishod istih ne može biti uspješan. Neki autori nalažu kako je danas jedan od glavnih problema u školama upravo to što izvannastavne aktivnosti nisu dovoljno i dobro isplanirane te njihovo provođenje nije prikladno i učinkovito. Osim toga, problem nastaje ako učitelji ili voditelji izvannastavnih aktivnosti nisu dovoljno stručni u organizaciji, planiranju programskih sadržaja te provođenju samog procesa. Kao što je već navedeno, svojim napretkom u procesu provedbe izvannastavnih aktivnosti, učitelji osiguravaju i napredak učenika te samim time treba naglasiti da svojim oskudnim idejama te sadržajem koji nije kreativan i inovativan, učitelji uskraćuju učenike za nove spoznaje i za razvoj novih vještina. Izvannastavne aktivnosti trebaju utjecati na razvoj pozitivnih osobina kod učenika, a ako učiteljev odnos prema radu u istima nije dovoljno uspješno razvijen, sprječava se razvoj takvih pozitivnih osobina kod učenika. Na taj način se, kako navode Pejić Papak i Vidulin (2016), otvara pitanje o stručnom usavršavanju učitelja u kontekstu provođenja izvannastavnih aktivnosti koje u praksi nedostaje. Naime, nekada upravo oni učitelji koji imaju sve stručno-pedagoške uvjete za vođenje izvannastavnih aktivnosti, nemaju adekvatan prostor te adekvatna sredstva i pomagala koji su zapravo jedan od glavnih uvjeta za kvalitetno provođenje izvannastavnih aktivnosti. Isto tako, nedostatak materijalne i tehničke pomoći je vrlo velik problem. Neki učitelji kao problem navode prevelike skupine učenika zbog čega se ne stignu posvetiti potrebama i sklonostima svakog pojedinog učenika. Osim toga, za provođenje izvannastavnih aktivnosti predviđa se određen broj sati tjedno, ali je učiteljima većinom potrebno više od toga kako bi uspješno i kvalitetno proveli sve sadržaje koje su isplanirali za rad. Stoga, umjesto da se škola strogo drži propisanih normi, bitnije je učiteljima osigurati veću satnicu kako bi nesmetano i uspješno provodili svoje aktivnosti jer upravo time osiguravaju uspješno i kvalitetno provođenje slobodnog vremena učenika te pozitivno utječu na njegov razvoj. Nadalje, neki autori navode kako su učenici previše zauzeti brojnim školskim obvezama pa nisu zainteresirani za uključivanje u izvannastavne aktivnosti. Neki roditelji pak ističu kako izvannastavne aktivnosti nisu dovoljno kreativno osmišljene pa su iz tog razloga djeci pomalo dosadne te upravo to navode kao razlog zbog čega se učenici ne žele uključiti u izvannastavne aktivnosti. Prema

Pejić Papak i Vidulin (2016) bitni uvjeti za kvalitetno provođenje izvannastavnih aktivnosti, a time i pozitivan razvoj učenikovih sposobnosti su stručnost učitelja, zainteresiranost učenika, adekvatan prostor te materijalna sredstva, aktivnost učitelja i učenika, timski rad te potpora škole i lokalne zajednice. Kad se svi uvjeti omoguće, onda je osigurano kvalitetno provođenje slobodnog vremena.

9. PARTNERSTVO RODITELJA I ŠKOLE U IZVANNASTAVNIM AKTIVNOSTIMA

Prema tradicionalnoj orijentaciji suradnje škole i roditelja, odgovornost za obrazovanje djece prepušta se školi. Roditelji se u takvom odnosu u rad škole uključuju povremeno kad se to od njih zahtjeva, a najčešće su to organizacije izleta, ekskurzija te ostalih odlazaka izvan škole, organizacije natjecanja, raznih projekata te izvannastavnih aktivnosti. Ovakav pristup nije partnerski pristup te je škola ta koja određuje ciljeve, a roditelje se uključuje i obavještava povremeno. Neki autori naglašavaju bitnost partnerstva roditelja i škole te nude načine na koje se partnerski odnosi mogu provoditi. Navode kako se može organizirati savjetodavni rad s roditeljima, dvosmjerna komunikacija, dobrovoljni rad, pomoć pri učenju kod kuće, uključivanje roditelja u donošenje odluka te suradnja sa širom društvenom zajednicom. Kad bi se na taj način partnerstvo roditelja i škole uspješno ostvarilo, rad bi bio kvalitetniji i uspješniji. Da bi suradnja bila uspješna, potrebna je komunikacija koja je dvosmjerna te na taj način roditelji imaju uvid u sva aktualna ponašanja i postignuća svoje djece. Glavni preduvjeti za uspješno provedenu suradnju i partnerske odnose je povjerenje te poštivanje kulturalnih razlika. Prema Mlinarević i Brust Nemet (2012) razlikujemo kontekstualne i individualne činitelje za partnerstvo. Kao kontekstualni činitelji navode se zakonska regulativa, osobine učitelja te način upravljanja školom, a kao individualni činitelji sociodemografska i psihosocijalna obilježja roditelja. Škola bi trebala roditeljima pomoći da shvate zašto su važni za djetetov uspjeh, trebala bi im dati upute kako bi mogli biti podrška djetetu u učenju kod kuće, omogućiti im pomoć stručnih suradnika te organizirati edukacije za roditelje. Upravo je roditeljska podrška u učenju jedna od glavnih aktivnosti u suradnji roditelja i škole jer izravno utječe na uspjeh djeteta u školi. Roditelji trebaju djecu konstantno poticati na učenje, omogućiti im uvjete za izradu domaćih radova, organizirati vrijeme te zajedno s njima čitati i raspravljati o školskim aktivnostima te ponekad i aktivno sudjelovati u izradi domaće zadaće. Danas su roditelji sve

više zaposleni pa sve manje imaju vremena sudjelovati u djetetovim školskim aktivnostima, a neka istraživanja su pokazala kako uključivanje roditelja u školske aktivnosti više ovisi o njihovom interesu nego o sociokulturnom kontekstu. Smatra se kako je učitelj profesionalac koji treba naći način kako uključiti roditelje u školske aktivnosti te kako ostvariti partnerski odnos. Mlinarević i Brust Nemet (2012) navode postojanje triju paradigmi o odnosu škole i obitelji, a to su:

1. škola je tvrđava
2. suradnjom se roditeljima pokazuje što trebaju činiti
3. roditelji su jednakopravni i jednako odgovorni partneri

Naime, roditelji i učitelji su jednakopravni aktivni članovi koji trebaju zajedno surađivati kako bi stvorili primjereno okruženje za učenikovo stjecanje kompetencija. Da bi se takav odnos uspješno razvio treba organizirati studijske programe koji obuhvaćaju teme o razvijanju partnerstva, razviti inkluzivni pristup i otvorenost za sve obitelji, prepoznati i vrednovati različite oblike sudjelovanja, izgraditi međusobno povjerenje i poštovanje, uvažavati različitosti, a potrebna je roditeljska i učiteljeva motivacija te cjeloživotno učenje. Mlinarević i Brust Nemet (2012) smatraju kako je nužno uvesti promjene u studijske programe učitelja i nastavnika kako bi se omogućilo više znanja i motivacije za uspostavljanje partnerskih odnosa jer će se na taj način stvarati optimalni uvjeti za stjecanje kompetencija. Sve više bi se trebala organizirati događanja gdje bi djeca, roditelji i učitelji zajedno provodili vrijeme, a izvannastavne aktivnosti su idealna prilika za to. Roditelji bi se trebali aktivno uključiti u izvannastavne aktivnosti kako bi shvatili potrebe svoje djece te na taj način zajedno pronašli smisao i zadovoljstvo u izvannastavnim aktivnostima. Roditelji najprije trebaju upoznati svrhu izvannastavnih aktivnosti, mjesto i vrijeme provođenja te način rada istih. Škola doprinosi stvaranju partnerstva roditelja i škole na način da roditeljima daje bitne informacije i upute za podršku i pomoć djetetu u učenju kod kuće te im također omogućava podršku i pomoć stručnih suradnika. Partnerstvo i suradnja roditelja i škole rezultat je komunikacije koja mora biti dvosmjerna, povjerenja, iskrenosti te želje za zajedničkom suradnjom. Kad se ostvari, kvalitetna suradnja je jako korisna svim sudionicima u procesu odgoja i obrazovanja te društvu u cjelini. Stoga, kako bi partnerski odnos bio uspješan te kako bi se ostvarila kvalitetna i dobra suradnja, odnos se treba graditi polako i oprezno. Obe strane se trebaju uvažavati, razumijevati te graditi povjerenje, a sve to kako bi uspostavili zajedničku brigu za djetetov razvoj.

10. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

10.1. Cilj istraživanja

Cilj ovog istraživanja je saznati kolika je zastupljenost izvannastavnih aktivnosti u osnovnim školama Zadarske i Ličko senjske županije te koje su izvannastavne aktivnosti najviše, a koje su najmanje zastupljene.

10.2. Zadaci istraživanja

Zadatak 1.

Kolika je zastupljenost izvannastavnih aktivnosti u osnovnim školama Zadarske i Ličko senjske županije?

Zadatak 2.

Koje izvannastavne aktivnosti su najviše, a koje najmanje zastupljene u osnovnim školama Zadarske i Ličko senjske županije?

10.3. Hipoteze

Hipoteza 1.

U osnovnim školama Zadarske i Ličko senjske županije zastupljenost izvannastavnih aktivnosti poprilično je dobra.

Hipoteza 2.

U osnovnim školama Zadarske i Ličko senjske županije najviše su zastupljene izvannastavne aktivnosti iz jezično-komunikacijskog te umjetničkog područja, a najmanje izvannastavne aktivnosti iz matematičkog područja.

10.4. Metoda istraživanja

Provedeno je istraživanje analizom internetskih stranica škole. Istraživanje je provedeno pregledavanjem internetskih stranica osnovnih škola Zadarske i Ličko-senjske županije kako bi se utvrdila zastupljenost izvannastavnih aktivnosti. Pregledavanjem internetskih stranica škola dobiven je uvid u zastupljenost izvannastavnih aktivnosti po školama. Na kraju je pomoću tablice za svaku županiju posebno prikazana zastupljenost izvannastavnih aktivnosti u osnovnim školama te zastupljenost izvannastavnih aktivnosti po obrazovnim područjima. Analiza podataka zahtijevala je metodu deskriptivne statistike.

11. OSNOVNE ŠKOLE ZADARSKE ŽUPANIJE

Zadarska županija je područje koje obuhvaća primorje sjeverne Dalmacije te zaobalje Ravnih Kotara, Bukovice, Pozrmanja te južne Like. Obuhvaća 6 gradova te 28 općina. Na području Zadarske županije djeluje 38 osnovnih škola, a to su:

1. OŠ Šime Budinića, Zadar
2. OŠ Krune Krstića, Zadar
3. OŠ Bartula Kašića, Zadar
4. OŠ Šimuna Kožičića Benje, Zadar
5. OŠ Zadarski otoci, Zadar
6. OŠ Petra Preradovića, Zadar
7. OŠ Stanovi, Zadar
8. OŠ Smiljevac, Zadar
9. Privatna OŠ Nova, Zadar
10. Katolička OŠ Ivo Mašina, Zadar
11. OŠ Voštarnica, Zadar
12. OŠ Braće Radić, Pridraga
13. OŠ Braće Ribar, Posedarje
14. OŠ Poličnik, Poličnik
15. OŠ Stjepana Radića, Bibinje
16. OŠ Sukošan, Sukošan
17. OŠ Biograd na Moru, Biograd na Moru
18. OŠ Vladimira Nazora, Škabrnja
19. OŠ Novigrad, Novigrad
20. OŠ Galovac, Galovac
21. OŠ Jurja Barakovića, Ražanac
22. OŠ Franka Lisice, Polača
23. OŠ Petra Zoranića, Nin
24. OŠ Petra Zoranića, Stankovci
25. OŠ Benkovac, Benkovac
26. OŠ Pakoštane, Pakoštane
27. OŠ Nikole Tesle, Gračac
28. OŠ Obrovac, Obrovac

29. OŠ Jurja Dalmatinca, Pag
30. OŠ Petra Zoranića, Jasenice
31. OŠ Ivana Gorana Kovačića, Lišane Ostrovičke
32. OŠ Privlaka, Privlaka
33. OŠ Vladimira Nazora, Neviđane
34. OŠ Valentina Klarina, Preko
35. OŠ Petra Lorinija, Sali
36. OŠ Starigrad, Starigrad Paklenica
37. OŠ Sveti Filip i Jakov, Sveti Filip i Jakov
38. OŠ Zemunik, Zemunik Donji

Pregledom internetskih stranica navedenih škola na području Zadarske županije, dobivamo uvid o zastupljenosti izvannastavnih aktivnosti u pojedinoj školi.

11.1. Šime Budinića, Zadar

Uvidom u internetsku stranicu OŠ Šime Budinića u Zadru, možemo primjetiti da su navedene izvannastavne aktivnosti koje se provode. Izvannastavne aktivnosti su podjeljene na one koje se provode u nižim razredima te one koje se provode u višim razredima osnovne škole. Također, uz svaku navedenu aktivnost navedeno je i ime voditelja iste. U nižim razredima provode se sljedeće izvannastavne aktivnosti: razne kreativne skupine, foto sekcija i mediji, mali kreativci, literarna skupina, folklorna skupina, dramsko-scensko-recitatorska skupina, domaćinstvo, rano učenje njemačkog jezika, aerobik, likovna grupa, mali informatičari. U višim razredima djeluju sljedeće grupe: mladi kemičari, mladi povjesničari, etno sekcija, vjeronaučna olimpijada, školski zbor, mladi knjižničari, odgoj za humane vrijednosti, ekološka skupina, odbojka, nogomet, košarka, pomladak Crvenog križa, „The English reading club“, biblijsko kreativna skupina, kreativno pisanje, mali poduzetnici, atletika i kros, likovna skupina, mladi astronomi, geogebra, građanski odgoj, školski glazbeni studio te dječja klapa. Osim navedenih grupa, aktivnosti i radionica u školi također djeluje i Učenička zadruga „Điran“ koja organizira brojne radionice, projekte i natjecanja te u istima sudjeluje.

11.2. OŠ Krune Krstića, Zadar

Na internetskoj stranici osnovne škole Krune Krstića u Zadru ne postoji rubrika u kojoj su navedene izvannastavne aktivnosti koje se provode u školi, ali postavljen je kurikulum škole u kojem su aktivnosti navedene. U školi se provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: recitatori, dramsko-scenska skupina, glazbena radionica, likovna radionica, kreativno stvaralaštvo, ritmika, mali matematičari, mali volonteri, engleski jezik, kreativna skupina, novinarska skupina, Fontana- školski list, klub mladih tehničara, školsko planinarska sekcija, učenička zadruga Arbanasi, literarna skupina, pjevački zbor, Crveni križ, rukomet, odbojka, košarka, nogomet, mini nogomet, futsal, plivanje, atletika, program osposobljavanja za upravljanje biciklom, robotika, mladi programeri na mreži, web škole, animacijsko-filmska skupina.

11.3. OŠ Bartula Kašića, Zadar

Uvidom u internetsku stranicu osnovne škole Bartula Kašića, može se primjetiti da su navedene sljedeće izvannastavne aktivnosti: dramska skupina, recitatorska skupina, literarna grupa, novinarska grupa, veliki i mali pjevački zbor, estetsko uređenje, likovna grupa, eko sekcija, prometna grupa, košarka, web. Za svaku izvannastavnu aktivnost također je navedeno provodi li se u nižim ili višim razredima osnovne škole.

11.4. OŠ Šimuna Kožičića Benje, Zadar

Analizom internetske stranice osnovne škole Šimuna Kožičića Benje u Zadru dolazi se do saznanja kako se izvannastavne aktivnosti dijele na one koje se provode u sklopu razredne nastave, odnosno u nižim razredima te one koje se provode u sklopu predmetne nastave, odnosno u višim razredima osnovne škole. Izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu razredne nastave su sljedeće: likovna skupina, dramsko-scenska skupina, mladi matematičari, matematičari, mali istraživači, eko skupina, likovno-dramska skupina, dramsko-scenska skupina, likovna radionica, rukotvorstvo i stvaralaštvo, domaćinstvo, likovno-dramska stvaralaonica, dramsko-plesna skupina, mali vrtlari, dramsko-lutkarska skupina s elementima

folklora, mladi Englezi, mladi Talijani, mladi Nijemci, bajkaonica, GLOBE program te vrtlarska skupina. Izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu predmetne nastave su sljedeće: dramska skupina, dramsko-recitatorska skupina, literarna skupina, mali zbor, KUD, klub mladih tehničara, prva pomoć, estetsko uređenje škole, mladi likovnjaci, grafičari, novinari, mladi astronomi, rukomet, atletika, kros, odbojka, zadruga, nogomet, školsko športsko društvo, dječja klapa, mladi robotičari, mladi informatičari, mladi povjesničari, bibliodrama, vjeronaučka olimpijada, mladi fizičari i veliki zbor.

11.5. OŠ Zadarski otoci, Zadar

Pregledom internetske stranice osnovne škole Zadarski otoci u Zadru vidljiv je školski kurikulum. Analizom školskog kurikulumuma saznaje se da se u školi provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: plesna skupina, literarno-recitatorska skupina, kreativna skupina, domaćinstvo, dramsko-recitatorska skupina, kreativna radionica, male vezilje, kulturna baština, kreativno-umjetnička radionica, likovna radionica, mladi istraživači, univerzalna sportska škola, novinarska skupina, mali poduzetnici, robotika, atletika, rukomet, košarka, nogomet, modelarstvo, "Sigurno u prometu" i talijanski jezik.

11.6. OŠ Petra Preradovića, Zadar

Analizom internetske stranice osnovne škole Petra Preradovića u Zadru nema posebne rubrike gdje su navedene izvannastavne aktivnosti koje se u školi provode. Postoji objavljen školski kurikulum gdje se mogu pronaći izvannastavne aktivnosti. Stoga uvidom u školski kurikulum koji je objavljen na stranici vidimo da se u školi provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: vođeno istraživačko učenje, mladi knjižničari, ekološko-stvaralačka sekcija, učenička zadruga „Mlade ruke“, likovna grupa, plesna grupa, domaćinstvo, mali zbor, literarna skupina, dramska skupina, novinarska skupina, eko grupa, mladi tehničari, košarka, odbojka, nogomet, atletika, šah, rukomet, badminton, stolni tenis.

11.7. OŠ Stanovi, Zadar

Internetska stranica osnovne škole Stanovi u Zadru na uvid daje školski kurikulum čijom analizom dobivamo informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti. Analizom

kurikuluma vidljivo je da se u školi provode izvannastavne aktivnosti kao što su: likovna skupina, kreativna radionica, mala čitaonica, društvene igre, eko skupina, dramska skupina, talijanski jezik, englski jezik, novinarska skupina, pjevački zbor, mali knjižničari, košarka, nogomet, odbojka, šah, mladi maslinari, vjeronaučna olimpijada, „Sigurno u prometu“.

11.8. OŠ Smiljevac, Zadar

Kao i za prethodno navedenu školu, na internetskoj stranici osnovne škole Smiljevac u Zadru nisu navedene izvannastavne aktivnosti koje se provode u školi, ali vidljiv je školski kurikulum. Uvidom u školski kurikulum dolazi se do podataka da se u školi provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: dramsko-recitatorska skupina, literarna skupina, dramsko-literarna skupina, „Snaga je u slovu“, jezična skupina, engleski jezik, „Talijanski kutak“, domaćinstvo, čuvari zavičaja, „Sigurno u prometu“, novinarsko-dokumentacijska skupina, foto skupina, biblijska skupina, eko skupina, košarka, šah, graničar, plivanje, atletika, kros, odbojka, badminton, futsal, likovna skupina, mali zbor, kreativna skupina, ritmika, školski zbor.

11.9. Privatna OŠ Nova, Zadar

Na internetskoj stranici Privatne osnovne škole „Nova“ u Zadru nisu navedene izvannastavne aktivnosti, ali je vidljiv kurikulum pa su uvidom u isti pronađene sljedeće izvannastavne aktivnosti koje se u školi provode: šahovska skupina, ekološka skupina, plesna skupina, likovna radionica, kiparska skupina, komunikacijske vještine, pedagoška radionica, „Povijest Zadra kroz fotografiju“, sportska igraonica, glazbena radionica.

11.10. Katolička OŠ Ivo Mašina, Zadar

Internetska stranica škole navodi kurikulum u kojemu možemo pronaći informacije o izvannastavnim aktivnostima koje se provode u školi. U kurikulumu su navedene izvannastavne aktivnosti kao što su: „Mala čitaonica“, literarno-scenska skupina, radijska emisija, ekološka sekcija, računalno razmišljanje, programiranje i robotika, kreativna gupa, dramska skupina, domaćinstvo, univerzalna sportska škola.

11.11. OŠ Voštarnica, Zadar

Analizom internetske stranice osnovne škole Voštarnica u Zadru vidljivo je da postoji zasebna rubrika *izvannastavne aktivnosti* te su u rubrici navedene sljedeće izvannastavne aktivnosti koje se u školi provode: zbor, orkestar, dramska grupa, sportski klub „Leptirić“, školska zadruga Mocire, keramičarska grupa, likovna grupa, recitatorska grupa, plesna grupa te informatička grupa.

11.12. OŠ Braće Radić, Pridraga

Kada se pregleda internetska stranica osnovne škole Braće Radić u Pridrazi vidljivo je da ne postoji zasebna rubrika u kojoj su navedene izvannastavne aktivnosti koje se u školi provode. Na stranici je vidljiv kurikulum škole pa su informacije o izvannastavnim aktivnostima dobivene uvidom u isti. U školi se provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: eko grupa, likovno-kreativna grupa, ritmika, dramska skupina, mali kreativci, povijest, mladi bibličari, školsko sportsko društvo, nogomet, stolni tenis, zbor, robotika, „Logo Liga“.

11.13. OŠ Braće Ribar, Posedarje

Uvidom u internetsku stranicu osnovne škole „Braća Ribar“ u Posedarju vidljiv je školski kurikulum. Iščitavanjem istog dobivene su informacije o izvannastavnim aktivnostima koje se u školi provode. Prema kurikulumu škole provode se sljedeće izvannastavne aktivnosti: „Vesela radionica“, dječja radionica, „Mali globovci“- čuvari baštine, domaćinstvo, ritmička skupina, mali maslinari, sportska radionica, literarno- recitatorska skupina, dramska grupa, folklorna grupa, biosigurnost i biozaštita, fotografska skupina, mladi geografi, dječji zbor, sviranje synthesizera, školski volonterski klub, mladi tehničari, nogomet, odbojka, ekološka sekcija.

11.14. OŠ Poličnik, Poličnik

Pregledom internetske stranice osnovne škole Poličnik ne može se pronaći posebna rubrika u kojoj su navedene izvannastavne aktivnosti koje se u školi provode. Na stranici škole vidljiv je školski kurikulum na temelju kojeg se saznaju informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti u školi. Analizom kurikuluma vidljivo je da se u školi provode izvannastavne aktivnosti kao što su: likovna grupa, dramska grupa, ritmika, kreativna radionica, sportska grupa, zbor, dramska sekcija, modelarstvo, likovna sekcija, mali nogomet.

11.15. OŠ Stjepana Radića, Bibinje

Na internetskoj stranici osnovne škole Stjepana Radića u Bibinjama također nema posebne rubrike u kojoj su navedene izvannastavne aktivnosti. Pregledom dokumenata pronađen je školski kurikulum koji je vidljiv na stranici pa se analizom istoga dobivaju potrebne informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti u školi. Analizom školskog kurikuluma navedene su sljedeće izvannastavne aktivnosti: kreativne radionice, mladi knjižničari, čitateljski klub, likovna grupa, zbor, španjolski jezik, odbojka, nogomet, radionice na njemačkom jeziku, radionice na engleskom jeziku, literarno-medijski kreativci, dramska skupina, jezični kreativci, mladi ekolozi, podmladak Crvenog križa, mladi znanstvenici, klub mladih tehničara, liturgijsko-karitativna grupa, biblijska grupa, molitveno-kreativna grupa, mladi povjesničari.

11.16. OŠ Sukošan, Sukošan

Internetska stranica osnovne škole Sukošan ne daje nikakve potrebne informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti unutar same škole.

11.17. OŠ Biograd na Moru, Biograd na Moru

Analizom školskog kurikuluma koji je vidljiv na stranici osnovne škole Biograd na Moru mogu se pronaći informacije o izvannastavnim aktivnostima koje se provode u školi. Navedene su sljedeće izvannastavne aktivnosti: literarna skupina, mladi knjižničari, zbor, grupa za vizualni identitet škole, likovna grupa, mladi tehničari, robotika, mladi geografi, prva pomoć,

školsko sportsko društvo, košarka, nogomet, kreativna skupina, dramska igraonica, društvene igre, biblijska skupina, vjeronaučna olimpijada, humanitarna skupina, mali znanstvenici, mladi ekolozi, škrinjica igara, dramska skupina, hrvatska škrinjica, učenička zadruga, glagoljaška skupina, engleska radionica, njemačka igraonica, pjevačka skupina.

11.18. OŠ Vladimira Nazora, Škabrnja

Na internetskoj stranici osnovne škole Vladimira Nazora u Škabrnji vidljiv je školski kurikulum iz kojeg su dobivene potrebne informacije o izvannastavnim aktivnostima koje se provode u školi. Analizom istoga vidimo da su navedene sljedeće izvannastavne aktivnosti: likovna skupina, dramska skupina, literarno-recitatorska skupina, kulturna baština moga kraja, literarna skupina, učenička zadruga „Maslina“, mladi tehničari, „Sigurno u prometu“, školski sportski klub.

11.19. OŠ Novigrad, Novigrad

Internetska stranica osnovne škole Novigrad daje uvid u rubriku u kojoj su navedene izvannastavne aktivnosti koje se u školi provode. Stoga je analizom internetske stranice vidljivo da se u školi provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: recitatorska skupina, likovna skupina, literarna skupina, pjevački zbor, mladi knjižničari, glazbena skupina, mali nogomet te mladi tehničari.

11.20. OŠ Galovac, Galovac

Na internetskoj stranici osnovne škole Galovac vidljiv je školski kurikulum pa su njegovom analizom dobivene informacije o izvannastavnim aktivnostima koje se provode u školi. Analizom školskog kurikuluma vidljivo je da su izvannastavne aktivnosti podijeljene na one koje se provode u sklopu razredne nastave te one koje se provode u sklopu predmetne nastave. Stoga, izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu razredne nastave su domaćinstvo, kreativna radionica te klub čitača, a izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu predmetne nastave su literarna skupina, novinarska skupina, talijanski klub, nogomet i odbojka.

11.21. OŠ Jurja Barakovića, Ražanac

Kao i na internetskoj stranici prethodne škole, na stranici osnovne škole Jurja Barakovića u Ražancu vidljiv je školski kurikulum čijom su analizom dobiveni rezultati provođenja izvannastavnih aktivnosti u školi. U školskom kurikulumu su navedene sljedeće aktivnosti koje se u školi provode: likovna grupa, vjeronaučna olimpijada, filodramska grupa, literarno-recitatorska grupa, nogomet, rukomet, odbojka, dramsko-recitatorska grupa, „Sigurno u prometu”, čuvari prirode, mala škola atletike, mali sakupljači, mladi čuvari tradicijske baštine, zbor, dječja klapa „Škalinice”, orkestar, učenička zadruga „Čele”, mladi geografi, mali glagoljaši, estetsko uređenje škole, biosigurnost i biozaštita.

11.22. OŠ Franka Lisice, Polača

Na internetskoj stranici osnovne škole Franka Lisice u Polači vidljiv je školski kurikulum. Analizom istoga dobivene su potrebne informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti u školi. U školskom kurikulumu su navedene sljedeće izvannastavne aktivnosti koje se provode: dramska skupina, eko art, domaćinstvo, „Čitam, pričam, stvaram”.

11.23. OŠ Petra Zoranića, Nin

Osnovna škola Petra Zoranića u Ninu na svojoj je internetskoj stranici iskazala školski kurikulum. Anlizom školskog kurikuluma dolazi se do zaključka da se unutar škole provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: medijska skupina, književna skupina, sudoku, biosigurnost i biozaštita, eko grupa, lutkarska skupina, zbor, mali flautaši, nogomet, stolni tenis.

11.24. OŠ Petra Zoranića, Stankovci

Internetska stranica osnovne škole Petra Zoranića u Stankovcima daje uvid u školski kurikulum čijom analizom se dobivaju potrebne informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti. U školskom kurikulumu navedeno je da se u školi u sklopu razredne nastave provode izvannastavne aktivnosti kao što su: likovna skupina, mali matematičari, kreativna radionica, bajkoljupci, „Čitalica-pričalica”. U sklopu predmetne nastave u školi se provode sljedeće

aktivnosti: športski školski klub, mali knjižničari, vjeronaučna olimpijada, dramska skupina, učenička zadruga „Pčelica”, mladi tehničari.

11.25. OŠ Benkovac, Benkovac

Na internetskoj stranici osnovne škole Benkovac postavljen je školski kurikulum za razrednu nastavu te posebno školski kurikulum za predmetnu nastavu. Analizom školskog kurikuluma razredne nastave vidljivo je da se u školi provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: likovna skupina, dramska skupina te atletika. Analizom školskog kurikuluma predmetne nastave navedene su sljedeće aktivnosti koje se provode u školi: literarna skupina, dramska skupina, rukomet, učenička zadruga, pjevački zbor, mladi povjesničari, mladi modelari, estetsko uređenje škole, ekološka grupa.

11.26. OŠ Pakoštane, Pakoštane

Analizom internetske stranice osnovne škole Pakoštane može se vidjeti priložen školski kurikulum iz kojeg se dobivaju potrebne informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti u školi. U kurikulumu škole navedeno je da se u školi provode izvannastavne aktivnosti kao što su: dramska skupina, dramsko-recitatorska skupina, eko skupina, kreativna radionica, likovna skupina, literarna skupina, mladi tehničari, futsal, košarka, novinarska skupina, e-italiano, zbor, biblijska-kreativna skupina, vjeronaučna olimpijada, mala čitaonica.

11.27. OŠ Nikole Tesle, Gračac

Osnovna škola Nikole Tesle u Gračacu na svojoj internetskoj stranici navodi školski kurikulum iz kojega se saznaju potrebne informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti. Analizom školskog kurikuluma dolazi se do saznanja kako se u školi provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: glazbeno-scenska skupina, mali nogometaši, domaćinstvo, njemačka igraonica, srpski jezik i dramska skupina.

11.28. OŠ Obrovac, Obrovac

Na internetskoj stranici osnovne škole Obrovac vidljiv je školski kurikulum čijom se analizom dobivaju informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti. Analiza školskog kurikuluma pokazuje da se u školi provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: literarna skupina, dramska skupina, likovna skupina, informatička skupina, engleski jezik, pjevački zbor, instrumentalna skupina, povijesna skupina, modelarstvo uporabnih tehničkih tvorevina, zemljopisna skupina, eko grupa, čitateljski klub, vjeronaučna skupina, rukomet, futsal i odbojka.

11.29. OŠ Jurja Dalmatinca, Pag

Na internetskoj stranici osnovne škole Jurja Dalmatinca na Pagu postoji posebna rubrika gdje su navedene izvannastavne aktivnosti. Podijeljene su na izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu razredne nastave te izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu predmetne nastave. Izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu razredne nastave su: recitatorska skupina, dramska skupina, scensko-recitatorska skupina, likovno-kreativna skupina te domaćinstvo. Izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu predmetne nastave su: recitatorska skupina, mladi knjižničari, zbor, talijanski jezik, vjeronaučna olimpijada, programiranje te klub mladih tehničara.

11.30. OŠ Petra Zoranića, Jasenice

Školski kurikulum također je glavna smjernica potrebna za istraživanje o zastupljenosti izvannastavnih aktivnosti u osnovnoj školi Petra Zoranića u Jasenicama. Analizom istoga saznaju se potrebne informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti u školi. U školskom kurikulumu izvannastavne aktivnosti su podijeljene na one aktivnosti koje se provode u sklopu razredne nastave i one koje se provode u sklopu predmetne nastave. Izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu razredne nastave su: domaćinstvo, kreativna radionica, njemački jezik i likovna grupa. Izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu predmetne nastave su: sportska grupa, novinarska grupa, školski zbor, učenička zadruga, eko skupina, dramska

skupina, vjeronaučna olimpijada, mladi tehničari, mladi povjesničari, mladi geografi te likovna skupina.

11.31. OŠ Ivana Gorana Kovačića, Lišane Ostrovičke

Pregledom internetske stranice osnovne škole Ivana Gorana Kovačića u Lišanama Ostrovičkim vidljiv je školski kurikulum. Analizom istoga može se vidjeti kako su izvannastavne aktivnosti jasno podijeljene na izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu razredne nastave te na izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu predmetne nastave. Izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu razredne nastave su: bajkopričalice, mali kreativci, plesna skupina, nogomet te skupina „Učimo Bibliju”. Izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu predmetne nastave su: dramska skupina, mladi informatičari, liturgijska skupina, veliki kreativci, novinarska skupina, „Istražujemo Italiju”, školski zbor te mali nogomet.

11.32. OŠ Privlaka, Privlaka

Uvidom u internetsku stranicu osnovne škole Privlaka vidljiv je školski kurikulum čijom se analizom dobivaju informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti u školi. U školskom kurikulumu navedene su sljedeće izvannastavne aktivnosti koje se u školi provode: engleski jezik, napredni matematičari, eko grupa, biosigurnost i biozaštita, mladi tehničari, vjeronaučna olimpijada, kreativna radionica, dramsko-recitatorska skupina, likovna skupina, plesna skupina, dramsko-literarna sekcija, zbor, šah, odbojka, nogomet, badminton te košarka.

11.33. OŠ Vladimira Nazora, Nevidane

Na internetskoj stranici osnovne škole Vladimira Nazora u Nevidanima vidljiv je školski kurikulum. Analizom školskog kurikuluma doznaje se da se u školi provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: literarna skupina na zavičajnom govoru, eko skupina, domaćinstvo, „Na tragu povijesti”, pjevački zbor, lutkarska skupina, nogomet, odbojka te učenička zadruga „Boduli”.

11.34. OŠ Valentina Klarina, Preko

Internetska stranica osnovne škole Valentina Klarina u Preku ne daje uvid u postojanje posebne rubrike u kojoj su navedene izvannastavne aktivnosti koje se u školi provode. Osim toga, nije vidljiv niti školski kurikulum pa informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti nisu dobivene.

11.35. OŠ Petra Lorinija, Sali

Na internetskoj stranici osnovne škole Petra Lorinija u Salima vidljiv je školski kurikulum. Analizom istoga doznaje se da se u školi provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: kombinirana skupina za razrednu nastavu, kombinirana skupina za predmetnu nastavu, športski školski klub, vizualni identitet škole, učenička zadruga „Petar Lorini”, klub mladih tehničara i aktivnosti školske knjižnice.

11.36. OŠ Starigrad, Starigrad Paklenica

Internetska stranica osnovne škole Starigrad daje uvid u školski kurikulum čijom se analizom saznaju potrebne informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti. Analiza kurikuluma prikazuje da se u školi provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: rano učenje njemačkog jezika, folklorna grupa „Mali Podgorci”, domaćinstvo, kreativno-kuharska skupina, dramska skupina, likovna grupa, plesna grupa, robotika i programiranje, „Vjera i djela”, učenička zadruga, zbor, školsko sportsko društvo „Paklenica”, mladi informatičari, mali povjesničari, dramsko-literarna skupina, mladi tehničari, modelarstvo, njemački za mlade.

11.37. OŠ Sveti Filip i Jakov, Sveti Filip i Jakov

Osnovna škola Sveti Filip i Jakov na svojoj internetskoj stranici prikazuje zasebnu rubriku s popisom izvannastavnih aktivnosti koje se u školi provode. Stoga, analizom internetske stranice saznajemo da se u školi provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: eko grupa, vezilje, mala škola glagoljice, povijesna grupa, novinarska grupa, mladi tehničari, šah-

mat grupa, e-zvono, dramska grupa, ritmičko-scenska grupa, literarna skupina, likovna grupa, vjeronaučna olimpijada, volonterska grupa „Morska vila”, zbor, nogomet i rukomet.

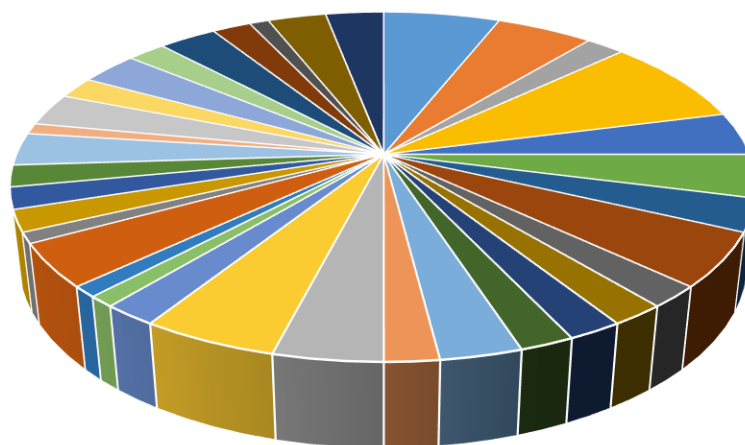
11.38. OŠ Zemunik, Zemunik Donji

Analizom internetske stranice osnovne škole Zemunik uočava se dostupnost školskog kurikuluma iz kojeg se saznaju informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti. Analiza školskog kurikuluma daje rezultate iz kojih je vidljivo da se u školi provode izvannastavne aktivnosti kao što su: dramska skupina, mali kreativci, dramsko-recitatorska skupina, mali istraživači, angloamerička civilizacija i kultura, kreativna skupina, vjeronaučna olimpijada, talijanska kultura i civilizacija, domaćinstvo, engleski jezik, klub mladih tehničara, školsko sportsko društvo, likovna grupa-vizualni identitet škole, zbor, učenička zadruga „Točak” te „Čitanjem do zvijezda”.

Na području Zadarske županije djeluje 38 osnovnih škola. U 38 osnovnih škola provodi se sveukupno 580 izvannastavnih aktivnosti. Od toga u OŠ Šime Budinića, Zadar 35 (6%), OŠ Krune Krstića, Zadar 31 (5%), OŠ Bartula Kašića, Zadar 11 (2%), OŠ Šimuna Kožičića Benje, Zadar 48 (8%), OŠ Zadarski otoci, Zadar 22 (4%), OŠ Petra Preradovića, Zadar 21 (4%), OŠ Stanovi, Zadar 18 (3%), OŠ Smiljevac, Zadar 28 (5%), Privatna OŠ Nova, Zadar 10 (2%), Katolička OŠ Ivo Mašina, Zadar 10 (2%), OŠ Voštarnica, Zadar 10 (2%), OŠ Braće Radić, Pridraga 13 (2%), OŠ Braće Ribar, Posedarje 20 (3%), OŠ Poličnik, Poličnik 10 (2%), OŠ Stjepana Radića, Bibinje 21 (4%), OŠ Biograd na Moru, Biograd na Moru 28 (5%), OŠ Vladimira Nazora, Škabrnja 9 (2%), OŠ Novigrad, Novigrad 8 (1%), OŠ Galovac, Galovac 8 (1%), OŠ Jurja Barakovića, Ražanac 21 (4%), OŠ Franka Lisice, Polača 4 (1%), OŠ Petra Zoranića, Nin 10 (2%), OŠ Petra Zoranića, Stankovci 11 (2%), OŠ Benkovac, Benkovac 12 (2%), OŠ Pakoštane, Pakoštane 15 (3%), OŠ Nikole Tesle, Gračac 6 (1%), OŠ Obrovac, Obrovac 16 (3%), OŠ Jurja Dalmatinca, Pag 12 (2%), OŠ Petra Zoranića, Jasenice 15 (3%), OŠ Ivana Gorana Kovačića, Lišane Ostrovičke 13 (2%), OŠ Privlaka, Privlaka 17 (3%), OŠ Vladimira Nazora, Neviđane 9 (2%), OŠ Petra Lorinija, Sali 7 (1%), OŠ Starigrad, Starigrad Paklenica 18 (3%), OŠ Sveti Filip i Jakov, Sveti Filip i Jakov 17 (3%), OŠ Zemunik, Zemunik Donji 16 (3%). Za OŠ Sukošan, Sukošan te OŠ Valentina Klarina, Preko nisu pronađene informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti. Ostale osnovne škole na svojim stranicama sadrže informacije o izvannastavnim aktivnostima. One koje nemaju zasebnu rubriku u kojoj

su navedene izvannastavne aktivnosti, imaju dostupan školski kurikulum putem kojeg su dobivene potrebne informacije.

Zastupljenost izvannastavnih aktivnosti u osnovnim školama Zadarske županije

■ OŠ Šime Budinića, Zadar	■ OŠ Krune Krstića, Zadar
■ OŠ Bartula Kašića, Zadar	■ OŠ Šimuna Kožičića Benje, Zadar
■ OŠ Zadarski otoci, Zadar	■ OŠ Petra Preradovića, Zadar
■ OŠ Stanovi, Zadar	■ OŠ Smiljevac, Zadar
■ Privatna OŠ Nova, Zadar	■ Katolička OŠ Ivo Mašina, Zadar
■ OŠ Voštarnica, Zadar	■ OŠ Braće Radić, Pridraga
■ OŠ Braće Ribar, Posedarje	■ OŠ Poličnik, Poličnik
■ OŠ Stjepana Radića, Bibinje	■ OŠ Biograd na Moru, Biograd na Moru
■ OŠ Vladimira Nazora, Škabrnja	■ OŠ Novigrad, Novigrad
■ OŠ Galovac, Galovac	■ OŠ Jurja Barakovića, Ražanac
■ OŠ Franka Lisice, Polača	■ OŠ Petra Zoranića, Nin
■ OŠ Petra Zoranića, Stankovci	■ OŠ Benkovac, Benkovac
■ OŠ Pakoštane, Pakoštane	■ OŠ Nikole Tesle, Gračac
■ OŠ Obrovac, Obrovac	■ OŠ Jurja Dalmatinca, Pag
■ OŠ Petra Zoranića, Jasenice	■ OŠ Ivana Gorana Kovačića, Lišane Ostrovičke
■ OŠ Privlaka, Privlaka	■ OŠ Vladimira Nazora, Neviđane
■ OŠ Petra Lorinija, Sali	■ OŠ Starigrad, Starigrad Paklenica
■ OŠ Sveti Filip i Jakov, Sveti Filip i Jakov	■ OŠ Zemunik, Zemunik Donji

Slika 1 Zastupljenost izvannastavnih aktivnosti u osnovnim školama Zadarske županije.

Na području cjelokupne Zadarske županije u osnovnim školama su u najvećem broju zastupljene izvannastavne aktivnosti iz jezično-komunikacijskog i umjetničkog područja, čak 299 aktivnosti iz ta 2 područja što predstavlja ukupno 52% izvannastavnih aktivnosti. S druge strane najmanje su zastupljene izvannastavne aktivnosti iz matematičkog područja i to samo 13 aktivnosti u sveukupno 36 škola što predstavlja samo 2% izvannastavnih aktivnosti.

Izvannastavne aktivnosti iz ostalih područja obrazovanja zastupljene su poprilično podjednako pa je vidljivo da se iz prirodoslovnog područja provodi 65 izvannastavnih aktivnosti (11%), iz tehničkog i informatičkog područja 54 izvannastavne aktivnosti (9%), iz društveno-humanističkog područja 57 izvannastavnih aktivnosti (10%) te tjelesnog i zdravstvenog područja 92 izvannastavne aktivnosti (16%). Informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti poznate su za 36 škola Zadarske županije od ukupno 38 škola. Za OŠ Sukošan, Sukošan te OŠ Valentina Klarina, Preko nisu dobivene informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti. Ostale osnovne škole na svojim stranicama sadrže informacije o izvannastavnim aktivnostima. One osnovne škole koje na svojim stranicama nemaju zasebnu rubriku u kojoj su navedene izvannastavne aktivnosti, imaju dostupan školski kurikulum putem kojeg se došlo do potrebnih informacija i rezultata.

PODRUČJA	BROJ AKTIVNOSTI	POSTOTAK AKTIVNOSTI
IZVANNASTAVNIH AKTIVNOSTI		
Jezično- komunikacijsko i umjetničko područje	299	52%
Matematičko područje	13	2%
Prirodoslovno područje	65	11%
Tehničko i informatičko područje	54	9%
Društveno- humanističko područje	57	10%
Tjelesno i zdravstveno područje	92	16%

Tablica 1 Zastupljenost izvannastavnih aktivnosti po obrazovnim područjima u osnovnim školama Zadarske županije.

Slika 2 Zastupljenost izvannastavnih aktivnosti po obrazovnim područjima u osnovnim školama Zadarske županije.

12. OSNOVNE ŠKOLE LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Ličko-senjska županija je područje koje je smješteno između Primorsko-goranske županijena sjeverozapadu, Karlovačke županije na sjeveru, Zadarske županije na jugu i jugoistoku te Bosne i Hercegovine na istoku. Obuhvaća 4 grada, 8 općina, a na području županije djeluje 15 osnovnih škola:

1. OŠ Antuna Gustava Matoša, Novalja
2. OŠ Anž Frankopan, Kosinj
3. OŠ Perušić, Perušić
4. OŠ Dr. Franje Tuđmana, Korenica
5. OŠ Zrinskih i Frankopana, Otočac
6. OŠ Plitvička jezera, Plitvička jezera
7. OŠ Karlobag, Karlobag
8. OŠ Silvija Strahimira Kranjčevića, Senj
9. OŠ Lovinac, Lovinac
10. OŠ Donji Lapac, Donji Lapac

11. OŠ Kralja Tomislava, Udbina
12. OŠ Luke Perkovića, Brinje
13. OŠ Dr. Jure Turića, Gospić
14. OŠ Dr. Ante Starčevića Pazarište, Klanac
15. OŠ Dr. Franje Tuđmana, Lički Osik

Uvidom u internetske stranice navedenih škola na području Ličko-senjske županije, dobiveni su rezultati o zastupljenosti izvannastavnih aktivnosti u pojedinoj školi.

12.1. OŠ Antuna Gustava Matoša, Novalja

Na internetskoj stranici osnovne škole Antuga Gustava Matoša u Novalji vidljiv je školski kurikulum čijom se analizom saznaju informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti. Analizom Školskog kurikuluma doznaje se da se u školi provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: domaćinstvo, dramsko-pjevačka skupina, mali znanstvenici, istraživači prirode, kreativna radionica, zbor, dramsko-scenska skupina, školska zadruga, mladi informatičari, odbojka i ostali sportovi.

12.2. OŠ Anž Frankopan, Kosinj

Analizom internetske stranice osnovne škole Anž Frankopan u Kosinju vidljivo je da postoji zasebna rubrika gdje su navedene izvannastavne aktivnosti koje se u školi provode. Stoga, vidljivo je da su na stranici navedene izvannastavne aktivnosti poput: školsko sportsko društvo, mladi englezi, dramsko-recitatorska skupina, pjevački zbor, učenička zadruga „Most“.

12.3. OŠ Perušić, Perušić

Na internetskoj stranici osnovne škole Perušić vidljiv je školski kurikulum iz kojeg se dobivaju informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti. Analizom istog zaključuje se da se u školi provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: kreativno-likovna aktivnost, ritmika, dramsko-recitatorska grupa, vjeronaučna skupina, klub mladih tehničara, školski sportski klub, likovna grupa te čuvari kulturne baštine.

12.4. OŠ Dr. Franje Tuđmana, Korenica

Osnovna škola Dr. Franje Tuđmana u Korenici na svojoj internetskoj stranici navodi zasebnu rubriku u kojoj su navedene izvannastavne aktivnosti koje se u školi provode, a osim popisa aktivnosti navedeni su i voditelji istih. Aktivnosti su podijeljene na izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu razredne nastave te izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu predmetne nastave. Izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu razredne nastave su literarna grupa, dramska skupina, abacus, eko grupa, recitatorska grupa, domaćinstvo, nogomet te astronomija. Izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu predmetne nastave su novinarska skupina, zbor, mladi geografi, astronomija, vjeronaučna olimpijada, odbojka, stolni tenis, nogomet i košarka.

12.5. OŠ Zrinskih i Frankopana, Otočac

Kao i prethodno spomenuta škola, osnovna škola Zrinskih i Frankopana u Otočcu na svojoj internetskoj stranici također ima zasebnu rubriku u kojoj su navedene izvannastavne aktivnosti koje se provode u školi. Podijeljene su na izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu razredne nastave te izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu predmetne nastave. Izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu razredne nastave su recitatorska skupina, dramsko-recitatorska skupina, košarka te mladi čuvari prirode. Izvannastavne aktivnosti koje se provode u sklopu predmetne nastave su dramska skupina, literarno-recitatorska skupina, literarna skupina, glazbena sekcija, pjevački zbor, košarka, odbojka, vjeronaučna olimpijada, likovna grupa te estetsko uređenje škole.

12.6. OŠ Plitvička jezera, Plitvička jezera

Na internetskoj stranici osnovne škole Plitvička jezera vidljiv je školski kurikulum. Analizom školskog kurikuluma doznaje se kako se u školi od izvannastavnih aktivnosti provode domaćinstvo, dramsko-recitatorska skupina te vjeronaučna olimpijada.

12.7. OŠ Karlobag, Karlobag

Pregledom internetske stranice osnovne škole Karlobag vidljiv je školski kurikulum iz kojeg se mogu saznati informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti. U školskom kurikulumu navedene su sljedeće izvannastavne aktivnosti: recitatorska skupina, mali likovnjaci, pjevački zbor, dramska skupina, školski sportski klub, mladi knjižničari, robotika, ritmika, mladi povjesničari, biosigurnost i biozaštita te klub mladih tehničara.

12.8. OŠ Silvija Strahimira Kranjčevića, Senj

Na internetskoj stranici osnovne škole Silvija Strahimira Kranjčevića u Senju dostupan je školski kurikulum. Analizom istoga dolazi se do zaključka kako se u školi provode izvannastavne aktivnosti poput: literarna skupina, „Mići čakavci“, „Čakavci“, novinarska skupina, mali istraživači, ekološka skupina, meteo skupina, vrtlari, robotika, multimedija, mali bibličari, karitativna skupina, povjesničari, kreativna skupina, dramska skupina, zbor, keramičari, scensko-literarna skupina, likovna skupina, vezilje, tehnička grupa, sportska skupina te stolni tenis.

12.9. OŠ Lovinac, Lovinac

Uvidom u internetsku stranicu osnovne škole Lovinac vidljivo je da postoji posebna rubrika u kojoj su navedene izvannastavne aktivnosti koje se u školi provode. U školi se dakle provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: likovna skupina, ritmička skupina, mali englezi, mali informatičari, mali knjižničari, mali Njemci, mladi geografi, mladi tehničari, dramsko-recitatorska skupina, glazba i ples, školsko sportsko društvo, likovna radionica te liturgijska skupina.

12.10. OŠ Donji Lapac, Donji Lapac

Osnovna škola Donji Lapac na svojoj internetskoj stranici navodi posebnu rubriku u kojoj su navedene izvannastavne aktivnosti koje se provode u školi. Uvidom u istu doznaje se kako se u školi provode izvannastavne aktivnosti kao što su: stolni tenis, ritmika, klub mladih tehničara, informatika, dramska skupina, recitatorska skupina te pjevački zbor.

12.11. OŠ Kralja Tomislava, Udbina

Na internetskoj stranici osnovne škole Donji Lapac postoji posebna rubrika u kojoj su istaknute izvannastavne aktivnosti koje se u školi provode. Analiza postojeće rubrike dovodi do zaključka kako se u školi provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: dramska grupa, dramsko-recitatorska skupina, društvo „Prosvjeta“, likovna grupa, likovna radionica, mali englezi, mladi tehničari, pjevački zbor, priroda, biologija, nogomet, stolni tenis i odbojka.

12.12. OŠ Luke Perkovića, Brinje

Na internetskoj stranici osnovne škole Luke Perkovića u Brinju dostupan je školski kurikulum iz kojeg se doznaju potrebne informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti u školi. Analizom školskog kurikuluma vidljivo je da su navedene sljedeće aktivnosti koje se provode: dramsko-recitatorska skupina, ritmika, likovna grupa, domaćinstvo, mali bibličari, mali kreativci, vjeronaučna kreativna radionica, mali čuvari tradicije i običaja, „Iz škrinjice kreativnosti“, sportska grupa, novinarska grupa, čuvari zavičaja, veliki pjevački zbor, „Isusovi olimpijci“, 3D printer, radiokomunikacije te mali knjižničari.

12.13. OŠ Dr. Jure Turića, Gospić

Pregledom internetske stranice osnovne škole Jure Turića u Gospiću vidljiv je školski kurikulum. Iz istoga se može doznati kako se u školi provode sljedeće izvannastavne aktivnosti: recitatorska skupina, dramska skupina, mali englezi, novinarska grupa, literarna skupina, kreativno domaćinstvo, likovna grupa, foto klub, folklor, dječji školski zbor, plesna skupina, povijesna grupa, vjeronaučna olimpijada, školski volonterski klub, „Bistrići“, geografska skupina, skupina, mladi uzgajivači, mali vrtlari, mladi ekolozi, košarka, stolni tenis, odbojka, nogomet, streljaštvo, mladi tehničari, „Sigurno u prometu“.

12.14. OŠ Dr. Ante Starčevića Pazarište, Klanac

Osnovna škola Ante Starčevića u Pazarištu Klanac, na svojoj internetskoj stranici također prikazuje školski kurikulum. Iz kurikuluma se doznaje da se u školi provode izvannastavne aktivnosti poput: dramsko-recitatorska skupina, likovna skupina, literarno-

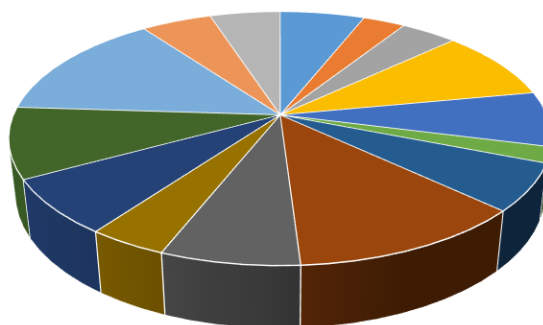
recitatorska skupina, vjeronaučna olimpijada, eko skupina, stolni tenis, školsko sportsko društvo, mladi tehničari. Također, osim navedenih izvannastavnih aktivnosti u školi djeluje i učenička zadruga „Ričina“.

12.15. OŠ Dr. Franje Tuđmana, Lički Osik

Analizom internetske stranice osnovne škole Dr. Franje Tuđmana u Ličkom Osiku vidi se da je na stranici dostupan školski kurikulum. Uvidom u isti doznaju se potrebne informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti u školi. U kurikulumu škole navedene su sljedeće izvannastavne aktivnosti koje se provode: likovna skupina, literarna skupina, mladi biolozi, vjeronaučna skupina, zbor, školsko sportsko društvo, katolički vjeronauk, tamburaška skupina te školski volonterski klub. Osim navedenih izvannastavnih aktivnosti, u školi djeluje i učenička zadruga.

U Ličko-senjskoj županiji djeluje 15 osnovnih škola. U 15 osnovnih škola sve zajedno provodi se 187 izvannastavnih aktivnosti. Od toga u OŠ Antuna Gustava Matoša, Novalja 11 (6%), OŠ Anž Frankopana, Kosinj 5 (3%), OŠ Perušić, Perušić 8 (4%), OŠ Dr Franje Tuđmana, Korenica 17 (9%), OŠ Zrinskih i Frankopana, Otočac 14 (7%), OŠ Plitvička jezera, Plitvička jezera 3 (2%), OŠ Karlobag, Karlobag 11 (6%) , OŠ Silvija Strahimira Kranjčevića, Senj 23 (12%), OŠ Lovinac, Lovinac 13 (7%), OŠ Donji Lapac, Donji Lapac 7 (4%), OŠ Kralja Tomislava, Udbina 13 (7%), OŠ Luke Perkovića, Brinje 17 (9%), OŠ Dr Jure Turića, Gospić 26 (14%), OŠ Dr. Ante Starčevića Pazarište, Klanac 9 (5%), OŠ Dr. Franje Tuđmana. Lički Osik 10 (5%). Iz navedenoga vidljivo je da se najviše izvannastavnih aktivnosti provodi u OŠ Dr. Jure Turića u Gospiću, dok se najmanje izvannastavnih aktivnosti provodi u OŠ Plitvička jezera.

Zastupljenost izvannastavnih aktivnosti u osnovnim školama Ličko-senjske županije

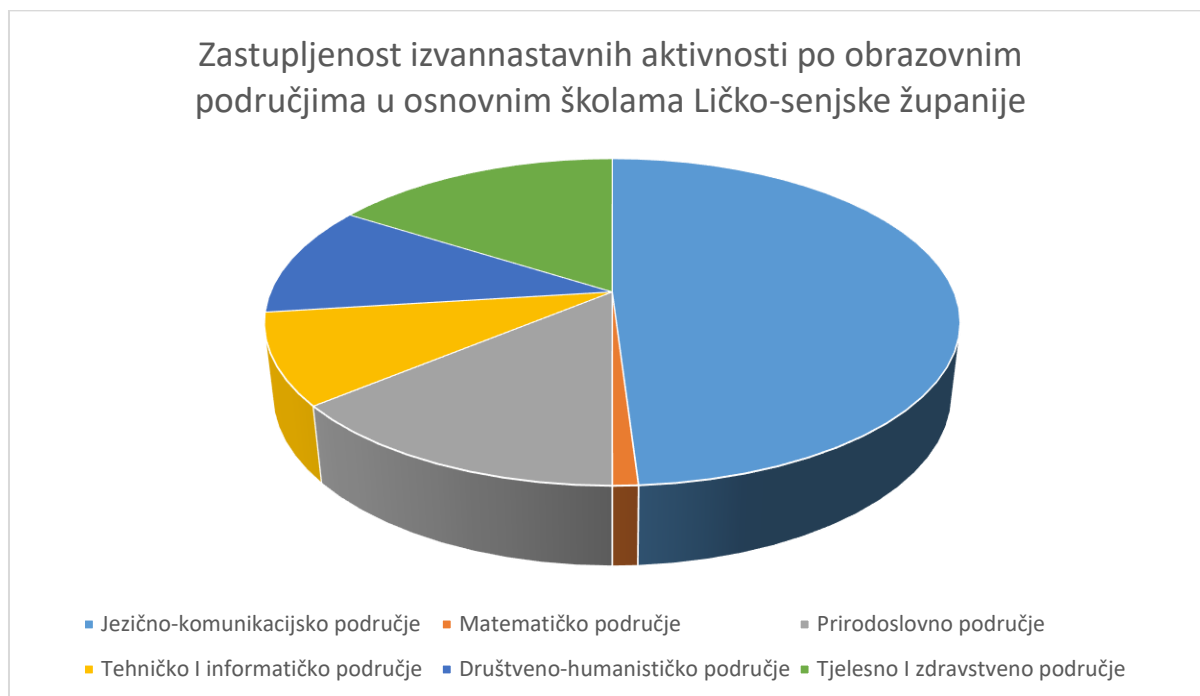
■ OŠ Antuna Gustava Matoša, Novalja	■ OŠ Anž Frankopana, Kosinj
■ OŠ Perušić, Perušić	■ OŠ Dr. Franje Tuđmana, Korenica
■ OŠ Zrinskih I Frankopana, Otočac	■ OŠ Plitvička jezera, Plitvička jezera
■ OŠ Karlobag, Karlobag	■ OŠ Silvija Strahimira Kranjčevića, Senj
■ OŠ Lovinac, Lovinac	■ OŠ Donji Lapac, Donji Lapac
■ OŠ Kralja Tomislava, Udbina	■ OŠ Luke Perkovića, Brinje
■ OŠ Dr. Jure Turića, Gospić	■ OŠ Dr. Ante Starčevića Pazarište, Klanac
■ OŠ Dr. Franje Tuđmana, Lički Osik	

Slika 3 Zastupljenost izvannastavnih aktivnosti u osnovnim školama Ličko-senjske županije.

Na području cjelokupne Ličko-senjske županije u osnovnim školama su u najvećem broju zastupljene izvannastavne aktivnosti iz jezično-komunikacijskog i umjetničkog područja, čak 91 aktivnost iz ta 2 područja što predstavlja 49% izvannastavnih aktivnosti. S druge strane najmanje zastupljene su izvannastavne aktivnosti iz matematičkog područja i to samo 2 aktivnosti u sveukupno 15 škola što predstavlja samo 1% izvannastavnih aktivnosti. Izvannastavne aktivnosti iz ostalih područja obrazovanja zastupljene su poprilično podjednako pa je vidljivo da se iz prirodoslovnog područja provodi 27 izvannastavnih aktivnosti (14%), iz tehničkog i informatičkog područja 17 izvannastavnih aktivnosti (9%), iz društveno-humanističkog područja 21 izvannastavna aktivnost (11%) te tjelesnog i zdravstvenog područja 29 izvannastavnih aktivnosti (16%). Informacije o provođenju izvannastavnih aktivnosti poznato je za svih 15 škola Ličko-senjske županije. Neke osnovne škole na svojim stranicama imaju zasebnu rubriku u kojoj su navedene izvannastavne aktivnosti koje se u školi provode, a ostale imaju dostupan školski kurikulum putem kojeg se došlo do potrebnih informacija.

PODRUČJA	BROJ AKTIVNOSTI	POSTOTAK AKTIVNOSTI
IZVANNASTAVNIH AKTIVNOSTI		
Jezično- komunikacijsko i umjetničko područje	91	49%
Matematičko područje	2	1%
Prirodoslovno područje	27	14%
Tehničko i informatičko područje	17	9%
Društveno- humanističko područje	21	11%
Tjelesno i zdravstveno područje	29	16%

Tablica 2 Zastupljenost izvannastavnih aktivnosti po obrazovnim područjima u osnovnim školama Ličko-senjske županije.

Slika 4 Zastupljenost izvannastavnih aktivnosti po obrazovnim područjima u osnovnim školama Ličko-senjske županije.

13. ZAKLJUČAK

Budući da je fenomen slobodnog vremena problem suvremenog društva, suočeni smo s potrebom za kvalitetno organiziranim aktivnostima. Upravo zbog toga su izvannastavne aktivnosti neizostavan dio odgojno-obrazovnog procesa koje omogućuju da učenici kvalitetno provode svoje slobodno vrijeme. S obzirom da je škola ustanova u kojoj djeca provode velik dio svog vremena, upravo ona ima zadatak organizirati i provoditi izvannastavne aktivnosti, a planira ih Školskim kurikulumom za cijelu tekuću školsku godinu. Učenici imaju pravo uključiti se u bilo koju ponuđenu aktivnost ovisno o svojim potrebama i interesima te na taj način odabrati kvalitetno i korisno provođenje slobodnog vremena koje imaju. Izvannastavne aktivnosti pokrivaju sve potrebe djece i mladih, omogućuju im širenje znanja te stjecanje novih vještina, druženje sa svojim vršnjacima, otkrivanje i iskazivanje svojih talenata, slobodu te motivaciju. Izvannastavne aktivnosti služe kako bi se učenici bolje pripremili za razumno korištenje slobodnog vremena i kako bi se spriječili razni oblici devijantnog ponašanja djece i mladih. Kroz iste, djeca i mladi se pronalaze, otkrivaju svoje potencijale te odlučuju o vlastitoj budućnosti. Osim toga, izvannastavne aktivnosti snažno doprinose izgradnji kulture nenasilja u školama jer kako se smatra, pojedinac ne može razviti oblike delikventnog ponašanja ako je okružen pozitivnim utjecajima. Pomoću izvannastavnih aktivnosti učenici razvijaju i zadovoljavaju svoje vlastite interese, stječu nova znanja i vještine, razvijaju svijest o tome kako pripadaju kolektivu te im se omogućuje afirmacija i samopotvrđivanje. Brojna istraživanja su pokazala da učenici koji sudjeluju u izvannastavnim aktivnostima imaju bolji školski uspjeh te veću povezanost sa školom jer one omogućuju stvaranje bolje suradnje između učitelja i učenika te potiču stvaranje pozitivnog stava prema školi. Zahvaljujući suvremenim strategijama rada u izvannastavnim aktivnostima otkriva se, prati te usmjerava rad darovite djece. Također, izvannastavne aktivnosti mogu biti u funkciji sprječavanja nastanka poremećaja u ponašanju. Razvojem suvremenog društva dolazi do sve češće pojave poremećaja u ponašanju koji imaju veliki utjecaj na razvoj osobnosti pojedinca, a samim time i na razvoj cjelokupnog društva. Kao ustanova u kojoj djeca provode veliki dio vremena, škola ima utjecaj na sprječavanje poremećaja u ponašanju jer upravo učitelji primarnog obrazovanja imaju prvi doticaj s učenicima koji razvijaju neki od oblika poremećaja u ponašanju. Vrlo bitno je rano otkrivanje poremećaja u ponašanju kako bi se spriječio njihov daljni razvoj te omogućio razvoj zdrave osobnosti pojedinca. Ako se slobodno vrijeme djece i mladih provodi nesmisleno i neorganizirano, ono pridonosi nastanku poremećaja u ponašanju. Naposljetku, izvannastavnim

aktivnostima učenici stječu sposobnosti da samostalno uočavaju, doživljavaju, stvaraju te vrednuju kulturne vrednote. Iz tog razloga potrebno je kvalitetno osmisliti i organizirati slobodno vrijeme kroz izvannastavne aktivnosti, osmišljavati nove te unaprijeđivati već postojeće aktivnosti jer su one neizostavan dio kulturnog razvoja svakog učenika i učitelja.

Provedeno istraživanje pokazalo je kako na području Zadarske i Ličko-senjske županije postoje raznovrsne aktivnosti za učenike osnovnih škola. U obje županije najviše su zastupljene aktivnosti iz jezično-komunikacijskog područja i umjetničkog područja. Aktivnosti iz tih područja provode se u svim osnovnim školama Zadarske i Ličko-senjske županije te u obje županije aktivnosti iz tih područja čine gotovo polovicu svih odgojno-obrazovnih područja. U zadarskoj županiji čine 52%, što je čak više od polovice svih odgojno-obrazovnih područja, a u Ličko-senjskoj njihova zastupljenost je 49%. Također, vidimo da su po broju aktivnosti koje se provode unutar određenog obrazovnog područja, u obje županije područja jednako poredana. Na drugom mjestu po zastupljenosti u obje županije nalaze se izvannastavne aktivnosti iz tjelesnog i zdravstvenog područja. Na trećem mjestu nalaze se izvannastavne aktivnosti iz prirodoslovnog područja, na četvrtom mjestu aktivnosti iz društveno-humanističkog područja te na petom mjestu aktivnosti iz tehničkog i informatičkog područja. Po broju zastupljenih izvannastavnih aktivnosti nema velike razlike u ta tri odgojno obrazovna područja. Naposljetku, u obje županije najmanje su zastupljene izvannastavne aktivnosti iz matematičkog područja. U Zadarskoj županiji zastupljenost aktivnosti iz matematičkog područja je 2%, a u Ličko senjskoj 1%, što je znatno manje od svih ostalih odgojno-obrazovnih područja. Može se reći kako je ponuda izvannastavnih aktivnosti u istraživanim županijama raznovrsna i mnogobrojna. Stoga učenici, ovisno o svojim željama i potrebama, mogu odabrati aktivnosti u kojima žele sudjelovati te na taj način ostvariti kvalitetno i korisno provođenje slobodnog vremena, a samim time i pozitivno utjecati na svoj vlastiti razvoj.

14. POPIS LITERATURE

1. Arbunić, A. (2004). Roditelji i slobodno vrijeme djece. *Pedagoški istraživanja*, 1(2), 221-230.
2. Barić R. i Caput Jogunica R. (2015). *Izvannastavne i izvanškolske kineziološke aktivnosti i sadržaji za učenike od 1. do 4. razreda osnovne škole*. Zagreb: Školska knjiga.
3. Božović, R. R. (2008). Slobodno vrijeme i igra. *Sociologija*, 50(1), 97-109.
4. Cindrić, M. (1992). Izvannastavne i izvanškolske aktivnosti učenika osnovne škole. *Život i škola*, god. 41(1), 49-68.
5. Fudurić, B. (2012). Mogućnost rada u izvannastavnoj aktivnosti. *Napredak*, 153(1), 107-116.
6. Ivančić, I. i Sabo, J. (2012). Izvannastavne aktivnosti i njihov utjecaj na učenikovo slobodno vrijeme. *Ekvilibrij – Časopis studenata pedagogije Hrvatske*, 1(1), 1-10.
7. Jerbić, V. (1996). Struktura slobodnog vremena djece i omladine. *Pedagoški rad*, Br. 5 – 6, str. 225-236.
8. Livazović, G. (2018). *Uvod u pedagogiju slobodnog vremena*. Osijek: Sveučilište J.J. Strossmayera- Filozofski fakultet.
9. Martinčević, J. (2010). Provođenje slobodnog vremena i uključenost učenika u izvannastavne aktivnosti unutar škole. *Život i škola*, 56(24), 19-34.
10. Miliša, Z. i Milačić, V. (2010). Uloga medija u kreiranju slobodnog vremena mladih. *Riječki teološki časopis*, 18(2), 571-590.
11. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. (2006). *Nastavni plan i program za osnovnu školu*. Zagreb: GIPA.
12. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. (2011). *Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje*. Zagreb: GIPA.
13. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i šport. (2020). *Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi*.
Dostupno na: http://www.os-sesta-vz.skole.hr/upload/os-sesta-vz/newsattach/6109/Zakon_o_odgoju_i_obrazovanju_u_osnovnoj_i_srednjoj_skoli_2020.pdf pristupljeno: 28.05.2023.

14. Mlinarević, V. i Brust Nemet, M. (2012). *Izvannastavne aktivnosti u školskom kurikulumu*. Osijek: Sveučilište J. J. Strossmayera – Učiteljski fakultet.
15. Mlinarević V., Gajger V. (2010). *Slobodno vrijeme mladih – prostor kreativnog djelovanja*.
Dostupno na: https://bib.irb.hr/datoteka/505378.Slobodno_vrijeme_mladih.pdf ,
pristupljeno: 06.01.2023.
16. Pejić Papak, P., Vidulin, S. (2016). *Izvannastavne aktivnosti u suvremenoj školi*.
Zagreb: Školska knjiga
17. Plenković, J. (2000). *Slobodno vrijeme mladeži*. Rijeka: Građevinski fakultet
Sveučilišta u Rijeci
18. Previšić, V. (1985). Izvannastavne i izvanškolske aktivnosti u odgoju. *Odgoj i škola*.
Zagreb: Institut za pedagogijska istraživanja i Školske novine, 426-431.
19. Previšić, V. (1987). *Izvannastavne aktivnosti i stvaralaštvo*. Zagreb: Školske novine.
20. Previšić, V. (2000). Slobodno vrijeme između pedagogijske teorije i odgojne prakse.
Napredak, 141(4), 403-410.
21. Rosić, V. (2005). *Slobodno vrijeme, slobodne aktivnosti: priručnik za uspješno organiziranje i vođenje*. Rijeka: Naklada Žagar.
22. Svalina, V., Bistrotić, K., Peko, A. (2016). Izvannastavne glazbene aktivnosti u prva četiri razreda općeobrazovne škole. *Napredak*, 157(1-2), 71-89.
23. Šejtanić, S. (2018). Kvalitete komunikacije učenika i nastavnika tijekom nastavnih i izvannastavnih aktivnosti. *Školski vjesnik*, 67(2), 331-342.
24. Šiljković, Ž., Rajić, V., Bertić, D. (2007). Izvannastavne i izvanškolske aktivnosti.
Odgojne znanosti, 9(2), 113-145.
25. Valjan Vukić, V. (2016). Izvannastavne i izvanškolske aktivnosti učenika – višestruke perspektive. *Školski vjesnik*, 65(1), 33-57.
26. Vukasović, A. (2000). Sve veća važnost odgoja u slobodnom vremenu. *Napredak*, 141(4), 448-457.
27. Zrilić, S., Košta, T. (2009). Učitelj – kreator izvannastavnih aktivnosti. *Magistra Iadertina*, 4(4), 159-170.
28. <http://os-sbudinica-zd.skole.hr/> pristupljeno: 31.03.2013.
29. http://os-bkasica-zadar.skole.hr/nastava/izvannastavne_aktivnosti pristupljeno:
31.03.2023.
30. <http://os-kkrstica-zd.skole.hr/skola> pristupljeno: 31.03.2023.

31. <http://os-sbudinica-zd.skole.hr/> pristupljeno: 31.03.2023.
32. <http://os-zadarski-otoci-zd.skole.hr/> pristupljeno: 31.03.2023.
33. <http://os-ppreradovica-zd.skole.hr/> pristupljeno: 31.03.2013.
34. <http://www.os-smiljevac.hr/> pristupljeno: 31.03.2023.
35. <http://www.os-stanovi-zd.skole.hr/> pristupljeno: 31.03.2023.
36. <https://posnova.hr/> pristupljeno: 31.03.2023.
37. <http://os-katolicka-imasina-zd.skole.hr/> pristupljeno: 31.03. 2023.
38. <http://www.os-vostarnica-zd.skole.hr/> pristupljeno: 31.03.2023.
39. <http://www.os-brace-radic-pridraga.skole.hr/> pristupljeno. 31.03.2023.
40. <http://www.os-brace-ribar-posedarje.skole.hr/> pristupljeno: 31.03.2023.
41. <http://www.os-policnik.skole.hr/> pristupljeno: 03.04.2023.
42. <https://www.os-stjepanaradica-bibinje.hr/> pristupljeno. 03.04.2023.
43. <http://www.os-biogradnamoru.skole.hr/> pristupljeno: 03.04.2023.
44. <http://os-vnazora-skabrnja.skole.hr/> pristupljeno: 03.04.2023.
45. <http://os-novigrad.skole.hr/> pristupljeno: 03.04.2023.
46. <http://www.os-galovac.skole.hr/> pristupljeno: 03.04.2023.
47. <http://os-jbarakovica-razanac.skole.hr/> pristupljeno: 03.04.2023.
48. <http://www.os-polaca.skole.hr/> pristupljeno: 03.04.2023.
49. <http://os-pzoranic-nin.skole.hr/> pristupljeno: 03.04.2023.
50. <http://www.os-pzoranic-stankovci.skole.hr/> pristupljeno: 03.04.2023.
51. <http://os-benkovac.skole.hr/> pristupljeno: 03.04.2023.
52. <http://www.os-pakostane.skole.hr/> pristupljeno: 03.04.2023.
53. <http://www.os-ntesle-gracac.skole.hr/> pristupljeno: 03.04.2023.
54. <http://www.os-obrovac.skole.hr/> pristupljeno: 06.04.2023.
55. <http://os-jdalmatinca-pag.skole.hr/> pristupljeno: 06.04.2023.
56. <http://www.os-pzoranic-jasenice.skole.hr/> pristupljeno: 06.04.2023.
57. <http://www.os-igkovacic-lisaneostrovicke.skole.hr/> pristupljeno: 06.04.2023.
58. <http://os-privlaka.skole.hr/> pristupljeno: 06.04.2023.
59. <http://www.os-vnazor-nevidjane.skole.hr/> pristupljeno: 07.04.2023.
60. <http://os-plorini-sali.skole.hr/> pristupljeno: 07.04.2023.
61. <http://os-starigrad-paklenica.skole.hr/> pristupljeno: 07.04.2023.
62. <http://os-svetifilipijakov.skole.hr/> pristupljeno: 07.04.2023.
63. <http://os-zemunik.skole.hr/> pristupljeno: 07.04.2023.

64. <http://os-agmatosa-novalja.skole.hr/> pristupljeno 11.04.2023.
65. <http://os-afrankopan-kosinj.skole.hr/> pristupljeno: 11.04.2023.
66. <http://os-perusic.skole.hr/> pristupljeno: 11.04.2023.
67. <http://os-korenica.skole.hr/> pristupljeno: 11.04.2023.
68. <http://os-zrinskihifrankopana-otocac.skole.hr/> pristupljeno: 11.04.2023.
69. <http://os-plitvicka-jezera.skole.hr/> pristupljeno: 11.04.2023.
70. <http://os-karlobag.skole.hr/> pristupljeno: 11.04.2023.
71. <http://os-sskranjcevic-senj.skole.hr/> pristupljeno: 13.04.2023.
72. <http://os-msekulic-lovinac.skole.hr/> pristupljeno: 13.04.2023.
73. <http://os-donji-lapac.skole.hr/> pristupljeno: 13.04.2023.
74. <http://os-kralja-tomislava-udbina.skole.hr/> pristupljeno: 13.04.2023.
75. <http://os-lperkovic-brinje.skole.hr/> pristupljeno: 13.04.2023.
76. <https://os-gospic.hr/> pristupljeno: 13.04.2023.
77. <http://os-licki-osik.skole.hr/> pristupljeno: 13.04.2023.

15. POPIS ILUSTRACIJA

15.1. Popis slika

Slika 1 Zastupljenost izvannastavnih aktivnosti u osnovnim školama Zadarske županije

Slika 2 Zastupljenost izvannastavnih aktivnosti po obrazovnim područjima u osnovnim školama Zadarske županije

Slika 3 Zastupljenost izvannastavnih aktivnosti u osnovnim školama Ličko-senjske županije

Slika 4 Zastupljenost izvannastavnih aktivnosti po obrazovnim područjima u osnovnim školama Ličko-senjske županije

15.2. Popis tablica

Tablica 1 Zastupljenost izvannastavnih aktivnosti po obrazovnim područjima u osnovnim školama Zadarske županije

Tablica 2 Zastupljenost izvannastavnih aktivnosti po obrazovnim područjima u osnovnim školama Ličko-senjske županije

Kratak životopis:

Ime i prezime: Karla Buljat

Datum rođenja: 19.1.1997.

Mjesto rođenja: Zadar

Adresa prebivališta: Ulica dr Franje Tuđmana 116, Suhovare, 23241 Poličnik

Obrazovanje:

2003. – 2011. Osnovna škola Poličnik

2011. – 2015. Klasična gimnazija Ivana Pavla II., Zadar

2017. - Sveučilište u Zadru, Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja, Učiteljski studij